

Upravništvo: Ljubljana, Pucnijska ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Uredništvo: Ljubljana, Pucnijska ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Podružnica: Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglaševanje v Italiji in
tuzemstvu: UPI S. A. MILANO

Kačuni: za Ljubljansko pokrajino pri poštni
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti. Cor. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 25 litr.

Uredništvo:
Ljubljana - Pucnijska ulica št. 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo.

Fortdauer der heftigen Kämpfe im belgisch-holländischen Grenzgebiet

Feindliche Angriffe in Mittelitalien weiter erfolglos - Schwere Kämpfe im grossen Donaubogen

Aus dem Führerhauptquartier, 5. Okt. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der belgisch-holländischen Grenze südwestlich Arnhem und an der Maas beliderseits Genep daern die heftigen Kämpfe mit sich verstärkenden kanadischen und englischen Verbänden an. Der Feind gewann nördlich Turnhout erneut Boden. Seine Versuche, nach Tilburg durchzustoßen, wurden unter Abschluss von 25 Panzern verhindert.

Nach massierten Angriffen beliderseits Geilenkirchen konnten die Nordamerikaner ihren Einbruch bei Uebach erweitern, verloren aber bei einem Gegenangriff unserer Grenadiere mehrere hundert Gefangene und einige Panzer.

Im Kampfraum Metz kam es zu örtlichen Gefechten. Um eine Einbruchsstelle wird noch gekämpft.

Im Parrey-Wald und auf den Vorhöfen der West-Vogesen behaupteten unsere Korps in schweren Kämpfen ihre Stellungen gegen zahlreiche Angriffe von Verbänden der VII. amerikanischen Armee und waren in kraftvoll geführten Gegenangriffen eingebrochenen Gegner wieder zurück.

Unsere Stützpunkte am Atlantik bekämpften wirksam Ansammlungen des Feindes und wiesen Aufklärungsvorstöße ab.

In Mittelitalien liefen sich auch gestern wieder die starken Angriffe der V. amerikanischen Armee an den von unseren Grenadiern und Fallschirmjägern zäh verteidigten Bergstellungen des Apenninischen Apennin fest. An der Adriatischen Küste scheiterten mehrere Vorstöße des Gegners. Im grossen Donaubogen sind bei und

nördlich Zajcar schwere Kämpfe mit den weiter vordringenden Sowjetverbänden im Gange. Auch nördöstlich Belgia wird erbittert gekämpft.

Im ungarisch-rumänischen Grenzgebiet erzielten ungarische Truppen bei Maros örtliche Fortschritte. Südlich Grosswarden schlugen unsere Grenadiere feindliche Kräfte in schwungvollen Gegenstößen zurück. Der Gegner erlitt in diesen Kämpfen hohe blutige Verluste.

Weitere sowjetische Angriffe im Raum von Torenburg und im Szekler-Zipfel wurden im wesentlichen abgewiesen. Um eine Einbruchsstelle wird noch gekämpft.

In den Waldkarpaten blieben heftige Vorstöße der Bolschewisten in unserem Abwehrfeuer liegen.

Die Durchbruchversuche neu herangeführter sowjetischer Divisionen an den Füssen der Ostbeskiden blieben auch gestern ohne Erfolg. Die feindlichen Angriffe brachen zum grossen Teil bereits vor unseren Stellungen im Feuer unserer Artillerie zusammen.

Am Narew nördlich Warschau brachten einige örtliche Angriffe Erfolg.

Ein sowjetischer Einbruch in unsere Stellungen nordwestlich Schaulen wurde abgeiegelt.

Am gestrigen Tage griffen nordamerikanische Terrorbomber das Stadtgebiet von München an. Es entstanden Schäden an Wohnhäusern, Kuranstalten und öffentlichen Gebäuden. U. a. wurden mehrere Krankenhäuser und sieben Kirchen zerstört bzw. schwer getroffen. Flakartillerie der Luftwaffe und Jäger schossen am gestrigen Tage 21 anglo-amerikanische Flugzeuge ab.

Dr. Goebbels nemškim delavcem

Berlin, 4. okt. Državni minister dr. Goebbels je te dni na zapadu, ogroženem po sovražniku, razpravljal s pristojnimi vodji okrožij o vprašanju totalne vojne in perečih problemih civilne obrambe, ki prihajajo posebno v poštev v zapadnih okrožjih. Ob koncu razgovorov je obiskal dr. Goebbels vrhovnega poveljnika neke armadne skupine na zapadu maršala Modla v njegovem glavnem stanu, kjer je bila ministru predložena slika o sedanjem položaju na zapadu.

V tvorniški dvorani nekega industrijskega podjetja v nekem mestu, ki je blizu bojišča, je govoril minister tisočim nemških delavcem in delavk. Zborovanje je bilo v znaku odlične volje moč in žena tega obmejnega predela, ki hočejo braniti sovražnikovu bombniškemu terorju. Vsaka hiša, je ugovoril dr. Goebbels, bi postala trdnjava, če bi uspelo sovražniku, sicer le začasno, da bi tukaj ali tam na nemških tleh napredovali. Sedaj, ko je sovražnik dosegel mejo nemške države, je prišel do zelo dragocene spoznanja, da je nekaj popolnoma drugega osvojiti si Pariz in Bukarešto kakor pa Königsberg ali Köln. Sovražnik se mora pripraviti na to, da ima za nasprotnika fanatično prebivalstvo, ki je pred njim in za njegovim hrbtom, ki ga sila, da mora nenehno pošiljati v boj nove sile, ki mu veže močne sile in mu ne bo dalo miru niti izkoriščanja morebitnih uspehov. Hrabro se boreče nemške divizije, ki prejemajo vedno boljše orožja iz svoje domovine, bodo znale odstraniti nevarnost, ki grozi od zapada. Ne smemo pozabiti, je izjavil dr. Goebbels, da se mora sovražnik danes boriti v mnogo težjih okoliščinah kakor pred nekaj meseci na zapadnem invazijskem področju. Neugodnosti, na katere naletajo Angloameričani, so na dani. Prevaliti morajo dolge preskrbovalne poti, da dovedejo na bojišče moštvo, orožje in strelivo, kajti se vedno nimajo uporabnih pristanišč, ki bi bila blizu bojišč. Mi pa nasprotno uživamo prednost kratkih zveznih črt, ki nam dajejo možnost, da razmeroma hitro za krpamo nastale vrzeli ter urno dovedemo potrebne operativne rezerve na ogrožena mesta. Prav tako ne ogražajo nemških čet več ene nevarnosti, katere so povzročili tolovaji in teroristi v sovražnikovem zaledju. Dr. Goebbels je omenil in označil kot važno dejstvo, da ni Nemčija več prisiljena, da bi vzdrževala v zasedenih področjih dragocene vojaške sile. Med tem ko posega domovinska uprava s svojimi že obstoječimi službenimi ustanovami neposredno v dogodek, odpačajo s tem tudi vsi neprijetni pojavi, ki spadajo več ali manj k skoraj neizogibnim spremljevalcem vsake vojne v tuji deželi.

V nadaljnjem poteku svojih izjavanj je minister dr. Goebbels označil cilje in metode sovražnikov Nemčije. Se pred deseti dnevi je zadostoval bežen pogled v sovražnikovo časopisje, da bi lahko ugotovil, da so imeli Angloameričani namen, premagati Nemčijo do oktobra in vojno v Evropi končati še pred pričetkom zime. Iz mnogih vzrokov se danes sovražniku mudi, Roosevelt, ki stremi po zopetni izvolitvi, bi zelo rad stopil pred volice z zmagovo v Evropi. Tudi Churchill nima mnogo časa. On ve, da je angleško prebivalstvo vojne že sito, medtem ko na drugi strani nemški narod ne kaže nobene utrujenosti, ker vidi ogrožene svoje meje, svojo narodno usodo in obostoj Nemčije. Pod vtisom vsak dan močnejšega nemškega odpora je bil Churchill prisiljen, da je zopet enkrat, kakor že tolikokrat, moral preložit zmagano na naslednje leto. Angloameričani uvidevajo sedaj, da o uničenju nemškega odprnega bojišča danes ne more biti več govora in da se morajo pripraviti na dolgo in izredno izkušnjo polno obrabno vojno. Nemški odpor se bo ojačal v naraščajoči meri in ljudsko grenadijske divizije, ki se sedaj zbirajo, bodo prav kmalu v velikem obsegu doprinele k izgradnji močne nemške obrambe na zapadu. Dr. Goebbels je ugotovil, da bodo s

tem vidni prvi pozitivni učinki totalne mobilizacije. Uspeh nemških naporov priti zopet na vrh je samo organizacijski problem prav tako, kakor je zmaga Nemčije samo vprašanje zdržanja.

Ko je prešel na vprašanja letalske obrambe, je izjavil dr. Goebbels, da je odredilo nemško vodstvo močno izgradnjo lovskega orožja in da obstoji utemeljeno upanje, da bodo Nemci v kratkem času korak za korakom dohiti sovražnikovo letalsko nadmoč.

Minister je govoril nato o težkih zmatah, ki se jim je vdal sovražnik, ko ni podcenjeval le nemške vojaške, marveč tudi moralno odporne sile.

Gotovih neljubih dogodkov v kritičnih dneh nemškega umika s francoskega področja, je priznal minister, ni mogoče zanikati, prav tako trdno dejstvo pa je, da se takrat v glavnem samo gotove naprave v zaledju niso izkazale dovolj naporom onih dni. Dr. Goebbels je izjavil, da je treba govoriti ne le o povsem nedotaknjenih morali, marveč tudi o pravi neomajni volji nemških čet do boja na zapadu.

Govornik se je spomnil onih, ki so padli pri zgraditvi nemških postojank na zapadu. Padli so v obrambi proti barbarškemu zapadnemu sovražniku, ki ni niti najmanj bolj ali bolj človeški kakor so boljše množice z vzhoda, ki ne ogražajo le Nemčije, marveč vso Evropo.

Kaj lahko pričakuje premagan narod od Angloameričanov, nudi najboljši primer zapletene razmere v Italiji, kjer so se po brežastni predaji razširile po vsej deželi lakota, kuga, prostitucija, brezposelnost in zločinstvo. Angloameričani se vdajajo velikim zmoti, če mislijo, da lahko računajo tudi na najmanjšo simpatijo nemškega rodu. V ostalem pa je pri presojanju tega vprašanja povsem vseeno, ali uničijo Američani nemške stroje in tovarne ali pa odvlečejo boljše stvari vse te dobne skupno z delovnimi močmi v Sibirijo. Niti od enega niti od drugega nasprotnika ne bi mogla pričakovati Nemčija nikake milosti, če bi se predala njihovi oblasti.

V zvezi s tem je omenil dr. Goebbels masševalne načrte, ki jih je sestavil Morgenhaut. Nato je izjavil, da se je zavezniki vrhovni poveljnik general Eisenhower močno motil, če je mislil, da bo lahko s svojimi gostobesednimi pozivi omaj nemški narod in nemške delavce. Dr. Goebbels je z ogorčenjem zavrnil Eisenhowerovo prevzetnost. Minister je ugotovil, da ni poslušen nemški narod nobenemu ameriškemu generalu, marveč edino le Adolfu Hitlerju, če pa se vda sovražnik smešnemu upanju, da bo lahko s kapitulacijskim pozivom ohromil nemško odorno silo, potem mu bo 80 milijonov »ne in nikdar« iz ogroženih zapadnih pokrajin in vsega nemškega naroda dokazal neomajno zdržanje Nemčije.

Spriči uničevalne volje sovražnika smo le še trši in bolj odločni za boj, je ugotovil dr. Goebbels med viharim odobranjem. Prej bomo delali do skrajnih meja in se borili do poslednjega diha kakor pa, da bi samo tudi en sam trenutek odložili orožje iz roke in zaupali sovražniku. Zmaga bo naša, če bomo le izpolnili zahtevo trenutka: boriti se, delati in vztrajati!

Berlin, 5. okt. Govor ministra dr. Goebbelsa komentira »Deutsche Allgemeine Zeitung« v članku pod naslovom »Govornik naroda«. List pravi, da predstavlja ta govor prisrčno pred narodom in izjavo pred svetom, ki naj potrdita fanatično nemško odorno voljo. Dr. Goebbels je izpolnil s tem željo vsega nemškega naroda, ki glea v teh časih težkih obremenitev na vodilne može in hoče iz njihovih besed črpati novo moč za nadaljnje vztrajanje.

List opozarja, da je govoril minister o treh ukrepih, ki bodo privedli do končne zmage, namreč: »Novo orožje in številne nove divizije ter močno povečano lovsko letalstvo, ki bo razbilo sedanjega sovražnikovo premoč v znak, že sedaj se kažejo bi-

stvene prednosti za nadaljnje boje na zapadu, ker so postale zveze z Nemčijo krajše, kar omogoča hitrejšo dovažanje operativnih rezerv in potrebnega vojnega materiala. Poleg tega pa ni nemška vojska črta ogrožena več od sovražnih teroristov in tolovajev. List zaključuje: »Nemški narod je prešel v vsej svoji celoti k dejanjem. Silajno dejanje, ki ga je improviziral ves narod, so bila utrjevalna dela na zapadu in vzhodu. Marsikdo je pustil pri tem prostovoljno sodelovanje svoje življenje in zaslužil isto počastitev kakor borec, ki je padel na bojišču. Ti okopi ob nemških mejah so simbolični branik pred vsemi nepravilnostmi, ki so jih naši sovražniki z lakoto, kužnimi boleznimi in z zločinstvom zanesli na področja, katera so podvržili svoji volji. Da do tega ne bo nikdar prišlo na nemških tleh, skrbijo pod vodstvom nepremaganih nemških armad strnjena in do skrajnosti odločna domovina.«

Po kapitulaciji varšavskih upornikov

Berlin, 5. okt. Po zavzetju varšavskega mestnega okraja Zoliborz so Lemške čete osvobodile zopet desetisoče civilistov, ki so jih imeli v oblasti varšavski uporniki več tednov in mesecev. Del civilistov so ti uporniki proti njihovi volji prisilili, da so se udeležili odpora proti Nemcem. Prebivalstvo je pozdravilo nemške vojake kot svoje osvobodilce.

Stockholm, 4. okt. Zloglasni britanski hujšak lord Vansittart je smatral za potrebno, da je naslovil v zgornji zbornici poziv sovjetskim Poljakom, v katerem opominja, naj se bolj umirjeno zdržujejo v svojih notranjih sporih. Pripomnil je, da je isti odboj z ogorčenimi protesti pozdravil imenovanje naslednika Smokovskega. Vansittart je pripomnil k temu: »Napačno je govoriti s tako nepremišljenimi besedami, kakor da bi lahko na ta način zakrili spor!«

Zeneva, 4. okt. Ko so na tiskovni konferenci vprašali predsednika Zedinjenih držav, kaj ve o kapitulaciji Varšave, se je znatno izognil odgovoru. Izjavil je samo kratko, da ni dovolj poučen o političnem položaju, da bi lahko o tem govoril.

Roosevelt se je poslužil stare taktike angloameriške diplomacije, ki vedno takrat ni poučena, če ji je odgovor na vprašanje neprijeten. Tako je ravnal pred kratkim v istem primeru tudi ameriški zunanji minister Hull in tako nastopajo tudi Churchill in njegovi skrivniki, če se hočejo izogniti uradni izjavi, ki jim ne prija.

Mikolajczyk o varšavski tragediji

Stockholm, 5. okt. Po popolnem zrušenju samostojnega varšavskega upora in kapitulaciji upornikov pod pritiskom nemškega orožja je preostala Mikolajczyk le še naloga, da uradno potrdi konec krvave varšavske tragedije. To je storil v izjavi, v kateri je sporočil, da je padla Varšava po 63 dneh, potem ko so porabili uporniki vse zaloge ter so obležali tisoč ranjenec brez vsakršne pomoči, brez vode, zdravlil in obvezi v podzemskih skrivališčih. Ker se je pokazalo, da je vsako upanje na podporo od zunaj prevara in ker ni nihče uslišal kliče na pomoč, so morali uporniki končno prenehati borbo.

Mikolajczykova izjava potrjuje še enkrat zavezniki izjavo Varšave. Čeprav je govoril previdno, je vendar povedal, da ni bilo pričakovane pomoči od zunaj.

Pred novo generalno ofenzivo Angloameričanov

Berlin, 5. okt. Na zapadu je minilo vmes no obdobje relativnega mira. Vsak čez je računati z novo generalno ofenzivo Angloameričanov. Do tega zaključka je prišel v svojem današnjem komentarju o položaju vojaški dopisnik agencije DNB Martin Hallensleben, ki pravi:

»Zapadno bojišče je v polni napetosti. Boji sicer še niso prekorajili okraja, kjer je omejenih akcij, vendar pričajo naraščajoče zavezniško letalstvo in topniško delovanje, njihovi vedno lažji vidni sunci ter nastopanje novih odboj, zlasti na levem angloameričanskem krilu, da bo kaj kmalu udaril napadalen val na nemške obrambne naprave na zapadu. Nedvomno sili več važnih in političnih vzrokov zavezniško vrhovno poveljstvo, da obkoli oziroma prebije nemški obrambni sistem še pred pričetkom zime. Vojaško je važna predvsem skrb, da ne bi nadaljnje zavlačevanje velikih vojaških akcij proti Nemčiji povzročilo izenačenja sil v nemško korist. Ta skrb je po vsej strani kar se dogaja za nemškimi črtami, vsekar upravičena. Nemško vodstvo je glede totalne uporabe vseh sil že zelo napredovalo. Za naraščajočo vojaško moč Nemčije je med drugim značilno dejstvo, da so bile zahteve nemškega vojaškega vodstva po nadomestnih četah v septembru in

Nadaljevanje silnih bojev na belgijsko-nizozemskem obmejnem ozemlju

Sovražnikovi napadi v srednji Italiji nadalje brezuspešni - Težki boji v velikem loku Dunava

Führerjev glavni stan, 5. okt. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil obkavlja: Ob belgijsko-nizozemski meji južnozapadno od Arnhem in ob Maasi na obeh straneh Genepa se nadaljujejo silni boji s kanadskimi in angleškimi oddelki, ki se ojačujejo. Sovražnik je ponovno napredoval severno od Turnhouta. Preprečili smo njegove poizkuse, da bi prodrl do Tilburga, in uničili 25 oklopnikov.

Po množičnih napadih na obeh straneh Geilenkirchena so američani razširili svoj vdor pri Uebachu, vendar so izgubili med protinapadom naših grenadirjev več sto uletnikov in nekaj oklopnikov.

Na bojnem področju pri Metzju je prišlo do krajvnih spopadov. Za neki vdor se še borimo.

V gozdu Parroy in na predgorju zapadnih Vogesov so obdržali naši zbori v težkih bojih svoje postojanke kljub številnim napadom oddelkov ameriške 7. armade ter vrgli z močnimi protinapadi vdraga nasprotnika zopet nazaj.

Naša oporišča ob Atlantiku so uspešno napadala sovražnikova zbirališča in odbila izvidniške sune.

V srednji Italiji so tudi večerj zopet obdržali močni napadi ameriške 5. armade pred gorskimi postojankami etruških Apeninov, ki jih žilavo branijo naši grenadirji in padalski lovci. Ob jadranski obali se je izjalovilo več nasprotnikovih sunkov.

Nadaljnji težki boji na južnem delu zapadnega bojišča

Na Nizozemskem v splošnem oživljeno bojno delovanje - Nemški vojaki so se odlično izkazali v boju iz bližine

Berlin, 4. okt. Kljub svojemu porazu pri Arnhemu Angloameričani očito še niso opustili svoje namere vdreti preko srednjega nizozemskega področja v spodnjersko ravnino. Z ojačenimi uporabi bombniških oddelkov namerava ustvariti sovražnik na področju Arnhem-Nijmegen ter na odseku severozapadno od Aachena nova napadalna težišča. V ta namen je nadomestil pehotne divizije na obeh mestih z oklopnimi oddelki. Od Severnoameričanov prenapeljeno javljeno pričetje pričakovane ofenzive pri Aachenu je dovedel doslej le do splošnega oživljenja bojnega delovanja. Dosedaj imajo nasprotniki krajevni sunki na vsem področju med Anversom in Aachenom samo nalogo zavarovati in razširiti sovražnikovo bazo za napad. V zvezi s tem načrtom so tudi napadi Kanadcev tik severno od Anversa ter ob prekopu Anvers-Turnhout. Vendar so dosegli Kanade zopet samo nepomembne krajevne uspehe. Na zapadnem delu vdomega področja so se izjalovili nadaljnji sovražnikovi sunki pri St Oedenrode. Na vzhodnem zapornem zapahu so očistile nemške čete staro vdomo mesto ter odbile vse sovražnikove napade. Na konici sovražnikovega vdomega področja so poizkušali Britanci z vsemi sredstvi ter z dobro pripravljenimi protinapadi proti prodirajočim nemškim četam obdržati svoje predmostje severno od Nijmegena. Ojačeni sovražnikov pritisk na področju severno od Aachena je dovedel do številnih napadov proti nemškim zapornim postojankam ki so bili izvedeni od vrata rogliča

pri Maastrichtu najprej proti vzhodu in nato v ostrem kolenu proti jugu do zapadnega roba Aachena. Samo na mestu, kjer se dotikajo te zaporne postojanke majhne železniške proge Aachen-Geilenkirchen je dosegel sovražnik po težkih bojih nezaten vdor. Nemci pa so prešli takoj v protinapad, tako da se je izjalovil nasprotnikov poizkus, da bi razširil to vdomo področje. Med Aachenom in Thionvillom je prišlo le do krajevnih obrambnih bojev zapadno od Stoberga, vzhodno od Eupena, vzhodno od St. Vite in pr. Echemachu. Severno od Metzja so napadle nemške čete neko sovražno vdomo mesto.

V južnem delu zapadnega bojišča se nadaljujejo težki boji, s katerimi se je poizkušal sovražnik še nadalje približati zapadnim obronkom Vogesov. Pri Salzbürgenu n na zapadnem robu gozda Parroy so odbile nemške čete močne sovražnikove napade. Posebno ogorčeni in mcnajveji se boji so se razvili zopet na zapadni strani gozdnatega ozemlja pri Rambervillersu ter na straneh srednje Volagne. Nekateri kraji, ki ležijo v bojni črti, so večkrat menjali gospodarja. Sovražnik je dosegel le na dveh mestih neznatne vdore, proti katerim so v teku nemški protinapadi. V gorovju na vzhodnem obrežju Omeona, kjer so dživljali v poslednjih dneh izredno težki boji je sovražnikovo napadalo delovanje pod vtisom težkih zub prehodno popustilo. Sovražnik je napadel le vzhodno od Lura.

Na tem gozdnatem ozemlju so se razvili boji večnoma v posamezne spopade. Pri tem se je vedno znova pokazalo, da Američani v tehničnih bojih sredstvih, posebno bombnikih, nikakor niso dosegli nemškim vojakom, kar se tče hrabrosti, pretnosti in žilavosti. O tem je izjavil nek bataljonski poveljnik: »Duh mojih oklopnih grenadirjev v napadu in v obrambi je odličnejši kot kda kol. V poslednjih dnevih smo doživeli številne primere zletela in hrabrosti posameznih borec. Nasprotnik se boji boja iz bližine. Če smo močno napadli, so Severnoameričani čisto kratkoročno zapustili vožla, orožje in neskratkoročno ekla-diča, da bi se zognili boja iz bližine.

Berlin, 5. okt. Vojni poročevalci agencije DNB na zapadu Alex Schmalfluss javlja:

Množjo se znaki, da Angloameričani po svoem porazu pri Arnhemu niso opustili svoje namere, vdreti v industrijsko področje ob Renu. Eisenhower namerava z izredno močno uporabo letalstva ustvariti napadalna težišča na področju Arnhem in Nijmegen in dalje južno, na področju Aachena. Temu cilju služijo obsežna premeščanja sil kot na pr. zamenjava pehotnih divizij z oklopnimi oddelki na obeh dveh težiščih. S sovražne strani predčasno javljeno pričetje pričakovane ofenzive pri Aachenu predstavlja šele pričetek večje aktivnosti, pri čemer so zasedli Američani le dva kilometra ozemlja, pač pa so utrpeli visoke izgube v ljudeh in gradivu. Makostne vdore so Nemci medtem zajeli.

Tudi v trikotju med Arnhemom, Nijmegenom in Hertogenboschom, kjer so zbrane približno štir pehotne divizije, dve do tri oklopnike divizije in tri divizije letalske pehote druge angleške armade, se bjeje vsled žilavo se branečega sovražnika trdi boji. Napadajočim nemškim oddelkom se je posrečilo zapadno od Arnhem razširiti in utrditi svoje predmostje. Medtem ko so nemški klini nadalje napredovali južno od Arnhem južno-vzhodno od Nijmegena so se vršili na področju Groesbeeka menajoči se boji. Pri že omenjenih oživljenih bojih na področju severno od Aachena so odbile nemške čete med Geilenkirchem in Sittardom več sovražnikovih sunkov ter zažele 20 km vzhodno od Eupena majhen sovražnikov vdor.

Nemci so zajeli sovražnikove vdore tudi pri Chateau Saftsu. Boji med Rambervillersom in Remiremontom zahtevajo od obeh strani mnogo žrtve, Američanom, ki se poskušajo prebiti preko prelazov, je očito mnogo na tem, da bi za vsako ceno še pred pričetkom mirnega letnega časa dosegli grebene Vogesov. Na tem gozdnatem ozemlju se razvijajo boji dostikrat v ogorčene spopade moža proti možu. Ob Burgundskih vratih, se je zdržal sovražnik v poslednjih dneh narašajo

Boji v Italiji

Berlin, 5. okt. Dočim ni prišlo v tork na zapadnem odseku italijanskega bojišča, zopet do nekakih pomembnejših bojev se nadaljujejo težke gorske borbe v etruških Apeninih z nezanajšano silovitostjo in brez prestanka. Sovražnik je zopet udaril z močnimi pehotnimi in oklopnimi silami, ki jim je pripravil napad z izredno silovitim topniškim ognjem. Po izboljšani vremenja je uporabil večerj tudi močnejše oddelke bojnih in borbenih letal, s katerimi je podpiral svoje skupine. Klub temu so odbile nemške čete vse napade ob casti, ki vodi iz Castel del Popola proti severu. Na temnem področju napadajoče sovražnikove pehote in oklopnike sile so imele v strnjenem ognju nemške pehote in težkega orožja znatne izgube.

Na področju južno od San Benedetto in Ville di Sasso Nero so uspešni nasprotniki po ogorčenih bojih posamezni krajevni

vdori vendar so ga Nemci po kratkem napredovanju zaustavili.

Napadi so se nadaljevali tudi ob obeh straneh cesle, ki vodi iz Belvedere proti Salsobenju. Severno od Castel del Rio so se zrušili sovražnikovi sunki v ognju nemškega orožja. Na istem področju sovražnik kljub močnemu obrambnemu ognju ni mogel preprečiti, da se ne bi pionirska napadalna skupina približala kakih 300 m dolgeru mostu ter ga poglala v zrak.

Nemške čete vseh vrst so s svojim junaškim nastopom preprečile Angloameričanom tudi večerj, da bi dosegli v Apeninih za vsako ceno odločen prodor. Pri odbijanju napadov je v veliki meri sodelovalo topništvo.

Na jadranskem obalnem odseku so se omeili Britanci na posamezne sunki. Nemški topništvo je obstrlevalo njihov avtomobilski promet zapadno in južnozapadno od Sant Angela.

Množestven pokoli na povelje Moskve

V gozdovih v Jelendolu na Kočevskem so v torek izkopali trupla 119 Slovencev in Slovenk, ki so jih tam komunisti umorili lani v nočeh 15. in 22. oktobra

Ribnica, 5. oktobra. Ravno pred enim letom, v prvih oktobrskih dneh 1943, so se po cesti, ki vodi iz Kočevja v Ribnico, pomikale dolge vrste tesno uklenjenih mož in fantov, gosto zastraženih na obeh straneh. To so bili možje in fantje, ki so jih bili komunisti ujeli na Turjaku, prišli na Blokah, Grahovem in po drugih krajih ter imeli nato zaprte v Kočevju. Ker pa se je pripravljala očistevalna akcija nemških čet, so komunisti ujetnike poslali v Ribnico, da se pridružijo množici onih, ki so bili tam že zaprti na sodišču in v kasarnah. Bilo jih je toliko, da so bili tesno natrpani po vseh celicah. Hrano, so dobivali le dvakrat na dan, pa še to slabo in pičlo. Proti večeru so jettike navezovali na vrvi in jih vodili na »zaslišanje« na okrajno sodišče v Ribnici. Po poti se je le prečesto dogajalo, da so jih terenci in tenenke zasramovali in zasmejovali, a ujetniki so dvignjene glave prenašali vse trpljenje.

Ker so bili ujetniki nedolžni in bi jim tudi v morebitnem insceniranem »procesu« ne mogli dokazati nikake krivde, se jih komunisti niso upali javno obsoditi, marveč so jih pričeli skrivaj »likvidirati«. Na srečo so se ohranili zapisniki, ki jih je odvedenih pisal župnik Viktor Turk, ki je bil nekaj tednov pozneje sam umorjen pri Grčaricah. Ostale so pri življenju tudi nekatere redke priče tedanjih groznih dni. Tako so nam ohranjena imena mnogih umorjenecv. Ljudje iz okolice in na oni, ki so se v zadnjem trenutku rešili komunističnih vezí, so mogli dati natančne podatke o krajih, kjer se nahajajo grobovi. Vsa ribniška okolica je postala za njimi, od Jelendola preko Jelenovega žleba, na Travní gori in drugod čakajo žrtve komunističnega besa vstajenja in ključje »po masševanju«.

Ribniški domobranci so si poleg boja proti komunizmu zastavili tudi pietetno nalogo, da tem žrtvam preskrbijo dostojen počrval v blagoslovljeni zemlji. Listi so se poročali o prekopu žrtv z Grčaric, te dni pa je bilo izkopano veliko grobišče v Jelendolu. Komunistična propaganda je trdovratno trdila, da teh žrtv sploh ni bilo, da komunisti ljudi snoh niso morili in da so vse take govorice le obrekovanja nasprotnikov. Zato je bila k odkupu pozvana posebna uradna komisija, kateri so se pridružili tudi predstavniki naših najvidnejših kulturnih in znanstvenih institucij, zastopniki tujih držav ter časopisni poročevalci. Prišli so tudi mnogi svojci in sorodniki umorjenih žrtv.

Predstavniki in člani komisije so se z avtobusom odpeljali iz Ljubljane v petek, 30. septembra zvečer in se preko Turjaka in Velikih Lašč priselili ponoči v Ribnico. Sprva so namenjavali pričeti z delom že takoj naslednjega jutra, vendar sta to preprečila izredno slabo vreme in poplava reke Ribnice. Obstajala je bojazen, da so

tudi grobišča umorjenih žrtv v vodi in da bi bilo zaradi tega odkopavanje silno oteženo. Z delom je bilo zaradi tega mogoče pričeti šele v torek 3. oktobra zjutraj. Ko so se člani komisije pričeli okrog 6 zjutraj zbirati pred cerkvijo v Ribnici, je iz oblačnega neba še vedno lahno pršilo. Po Travní gori so se vlačile dolge bele kopenske meglice, slišal se je šum narasle Ribnice.

Po lanskem križevem potu

Ob pol 7 so se z avtobusom odpeljali na kraj umorov po isti poti, po kateri so pred letom dni vlačili zvezane žrtve. Vso pot od Hrovače preko Gorice vasi, Nemške in Dolenje vasi so prehitevali skupine črno oblečenih žena in deklet — sorodnic umorjenih žrtv. Od vasi Rakitnice, ki je oddaljena od Ribnice kakih 9 km, je komisija nadaljevala pot peš. Cesta pelje med samimi gozdovi, le nekaj metrov desno in levo je gozd izsekán. Mostovi so porušeni, ob njih leže v grapah mali italijanski tovorni avtomobili, razbiti in neporabni. Dobrih 700 m od vasi Rakitnice na cesti proti Grčaricam zavije s ceste ozek kolosek v temen gozd, ki je razen ob kolovozih zaradi gostega grmovja skoro neprehoden. Po gozdni stezi se pride do grobišč, ki so oddaljena od ceste 100—150 m. Priče, ki so prežvele komunistične strahote, med njimi ena, ki je ušla iz groba samega, so natančno pokazale prvi grob. Ob njem je še vidno pogorišče, ostanek ognja, ob katerem se je grela komunistična straža. Priča je pripovedovala:

»Zvezane so nas pripeljali s tovornimi avtomobili v skupinah po deset. Ko so nas razložili, je vsakega prijel poseben stražar z brzostrelko. Pregledali so nam zvezane roke in nas odgnali do groba. Tu, pred grobom, so vsakega posebej še tesno povezali s tanko žico preko gležnjev, nakar so vsakega posebej ustrelili, da je padel sam v grob. Iz tega, da so nam tik pred grobom še povezali ude, je razvidno, da jim ni bilo toliko do tega, da nas res ustrelje, marveč jim je bilo glavno to, da jim ne moremo uiti, pa če bi nas tudi žive zakopali. Tako mnoge žrtve, ki so padle v grob, res še niso bile mrtve. V smrtnem boju so se zvijale in grabile po sotrpnih. Stražar je oddal še rafal iz brzostrelke preko nakopičenih trupel, nakar so grob zagrnili z zemljo.«

Komisija je po usedli zemlji takoj spoznala odtise prvega grobišča, ki je dolgo 6 m, široko 2 m in globoko 1,5 m. Komisija in sorodniki so obstopili grob. Zavladala je mrtvaška tišina, slišalo se je le šumenje vrhov okoli stoečih smrek, vsem se je zarezala v srce ostra bolečina ob spominu na grozne dogodke in ob pogledu na okolico, ki je bila zadnje, kar so mučeniki še videli.

denih pri truplih, verjetno še nekatera spoznana. Vsi so padli v noči na 23. oktober lanskega leta. Streljali so jih od osmih zvečer do treh zjutraj.

V drugem grobu: 55 moških in 2 ženski

Okoli 12. ure je bilo že tudi drugo grobišče toliko odkopano, da so lahko pričeli z izkopom žrtv samih. Grobišče je bilo že na prvi pogled večje in je bilo videti, da bo žrtv več, kakor so sprva računali. Čeprav je bilo pripravljenih več krst, je vendar obstajala bojazen, da jih bo zmanjkalo, zato so pričeli okoli 2. popoldne devati po dva neznanca v skupno krsto. Vedno znova so se ponavljali pretresljivi prizori. Sorodniki so lajali v krste svojcev podobice Matere božje, krstili so trupla z blagoslovljeno vodo, ki so jo prinesli s seboj v malih steklenicah, mnogi so prekrili krste z žalnimi tenčami in naslonili glavno trupel na blazinico, ki so jo prinesli s seboj. Glinljivo je bilo opazovati te prizore sestrske in materinske ljubezni, ko so prižigale na krstih sveče in se ob njih spominjale padlih žrtv. Zdravnika sta stalno narekovala v zapisnik: »Strel v glavo, strel v glavo, strel v oči, zdrobljena čeljust, fraktura lobanjske kosti, fraktura reber, strel v glavo.«

V drugem grobišču so bila trupla povezana prav tako kakor v prvem, nekatera celo po dva ali tri skupaj. Okoli 3. ure je bilo izkopavanje iz drugega grobišča dokončano. Skupno je bilo izkopanih 55 moških trupel in 2 ženski. Spoznani so bili: Zajec Anton, Zigmarič; Mrzelj Mirko, župan z Iga pri Ljubljani; Ruparic Janez, Tabor 2, Loški potok; Oblak Jernej, Velika Poljana 44; Kržmanc Vinko, Struge, Podtabor 17; Strnad Franc, Struge; Zelenikar Urška, kuharica pri upravitelju turjaške grašine Göltererju; Tomžin Leopold, Rašica 5; Šrbec Stanka, Gornje Jezero 30, Stari trg pri Ložu; Sinkovec Metod; Oberstar Franc, Podtabor—Struge; Avšhar Jože, Bloke; Košmeri Ludvik, Hrib; Kralj Jože, Podtabor—Struge; Osterman Rudi, občinski tajnik, Videm—Dobrepolje; Čimerman Stanko, medicene, Bloke; Gölterer Jože, upravitelj grašine Turjak, Želmlje; Tisa Anton, Drobnič Ivan, Žukovo 1; Gorjup Engelbert, Poznikovo—Velike Lašče. Ostala trupla niso bila spoznana.

Ne da bi mogli že takoj ugotoviti tme, na so v izkopanih žrtvah prepoznali še nekakega Vaskih straž, nekakega doktorja, ki se je bil pred letom dni vrnil iz internacije in je bil nazadnje v Novem mestu, ter spremeljevalko Urške železnice.

Pretresljiv in veličasten pogreb v Ribnici

Ko so bili vsi vozovi s krstami v Rakitnici, se je jel počasi premikati ogromen, edinstven pogreb proti Ribnici. Na čelu so korakali domobranci, nato so peljali vozove s krstami, ob katerih so ihli sorodniki. Ze v Rakitnici so dekleta pokrila krste z venci, ki so jih sama spletla, in s številnimi šopki poljskih rož.

Ob jezeru, ki ga je stvorila Ribnica, to je prestopila bregove, se je sprevod počasi premikal proti Dolenji vasi, ki je pripravila padlim žrtvam res mogočen sprejem. Vsa vasa je bila zbrana na trgu, iz občinskega doma je visela velika zastava z žalnim trakom, na improviziranem oltarju so gorele sveče. Mnogi žena, deklet in otrok so prinesle nešteto vencev in šopkov.

Sprevod se je pomikal dalje, v vseh cerkvah so zvonili zvonoči, nastopil je že trd mrak. Ob krstah se je počasi stvorila vrsta bakljencev. Po vseh vseh so čakali ženske sprevoda in molili za večni pokoj duš ubitih žrtv. V Nemški vasi je Čampa Marija ob žalnem nagovoru položila na krste velik trnov venec z rdečim križem na sredi, ki ga je nato domobranec med dvema spremeljevalcema s svečami nosil na čelu sprevoda. Povsod so ob prihodu sprevoda v vas, kjer so na mnogih oknih gorele sveče in so ljudje svetili z bakljami, se posebej razsvetlili z gorečimi šopki.

V Ribnici je sprevod prišel okoli pol 8. Bila je že trda tema, iz daljave se je videla le vrsta bakljencev ob vozovih krst. Pri znamenju pred Ribnico so pričakovali sprevod Ribničani in Ribničanke, spet z venci in šopki. Štirje duhovniki so opravili žalne molitve in blagoslovili krste. Spregovoril je ribniški župan Skrabec in obsodil komunistične zločine. Zahvalil se mu je nadporočnik Lenšak. Pred cerkvijo sta bili postrojeni dve četi domobranske posade in častni vod pod poveljstvom poročnika Pajniča. Vse vozove so nato prepeljali s cerkvi, kjer so žrtve pričakale naslednjega dne, ko so jih položili v večnemu počitku poleg njihovih sotrpov, ki so jih že pred tedni prepeljali iz Grčaric.

V sredo, 4. oktobra zjutraj, so naknadno pregledali še nekatere krste neznanh žrtv ter pri tem ugotovili identiteto še nekaj nadaljenih umorjenecv. Vse krste so nato v štirih vrstah drugo ob drugo položili na mogočen katafalk. Ob 8. je ribniški dekan Viktorijan Demšar z asistenco opravil v farni cerkvi sv. Stefana slovesni rekvijem. Cerkev je bila napolnjena polna ljudi, med njimi svojci in sorodniki umorjenih žrtv. Ves čas med rekvijem so prihajala še odposlanka, ki so prinašala vence iz sosednih vasi. Za mogočnim katafalkom je bil postavljen velik križ, obdan s trnjevo krono. Ob obeh straneh so visele velike zastave. Pod križem je stal krasen venec šefa Pokrajinske uprave g. prezidenta Rupnika. Ob levi strani je bila zgrajena tribuna za zastopnike in delegacije, pred njo so se postavili šolski otroci z zastavo, ob desni strani je stal časten domobranski vod z zastavo. Ob obeh straneh katafalke so bili postavljeni domobranci v čeladah in z bajonetami na puškah. Okrog pol 10. je prišel častni vod nemške oborožene sile.

Ves čas so se palagali vence na krste, poleg drugili tudi novinarsko odposlanstvo. Na tribuni so se zbirali vsi člani komisije, poleg njih ribniški župan Skrabec, načelnik

karjeve, doma iz okolice Bleda. Ostalih trupel niso mogli identificirati.

Zemeljska plast nad trupli je bila debela, kakor tri četrt metra, zemlja je bila ilovnata. Trupla so ležala še bolj kakor v prvem grobišču drugo čez drugo, prav tako v skrtih legah. Eno truplo je bilo v samih spodnjih hlačah, druga so bila delno slečena, skoro vsa pa sezuta. Ženski trupli sta bili oblečeni, eno od njiju je imelo na mesto krila žakljevinu. Tudi v drugem grobu so bila vsa trupla tesno zvezana okrog nog z žico.

V tretjem grobu: 23 moških in 1 ženska

Okoli pol 15. so pričeli odkopavati tretje grobišče. Bilo je posajeno s smrečkami, ki naj bi ga očividno zakrile, a smrečje se je osušilo in je bil tudi tu tloris groba viden na prvi pogled. To grobišče je od prvega oddaljeno kakih 100 m v smeri proti Ribnici in leži v dolnini ob gozdnem kolovozu. Dolgo je 5 m, široko 2 m in globoko 1 m. Zemeljska plast nad trupli je bila debela 70—80 cm. Dočim so bile v prvih dveh grobiščih pokopane žrtve, ki so padle v noči od 22. na 23. oktober, so bili tukaj pokopani jettiki, ki so bili umorjeni 15. oktobra 1943. proti večeru.

Ob pol 16. so iz jame prinesli prvo truplo. Vsa trupla v tej jami so bila zelo razpadla, nekatera brez vrhne obleke. Ker so bila trupla zlepi v okončinah že precej razkrojena, se pri njih ni dalo ugotoviti, ali so bila zvezana ali ne. Eno moško truplo, ki je bilo še precej ohranjeno, je imelo zavezane oči in roke zvezane na hrbtu. Trupla so bila oblečena delno civilno, delno vojaško. Iz jame so izkopali o mraku, okrog 17. ure, poslednje truplo in je bilo tako vse izkopavanje ob 17.15 popoldne zaključeno.

Izkopanih je bilo 25 trupel, od katerih je eno žensko. Spoznani so bili: Baraga Jože, trgovec iz Grahovega pri Cerklju; Debevec Jože, Begunje pri Cerklju; Drobnič Anica, šolska upraviteljica v Begunjah pri Cerklju; Zakrajšek Jože, akademik, Nova vas; Ferjančič Danilo, občinski tajnik, Bloke.

V vseh treh najdenih grobiščih je bilo torej izkopanih 119 trupel, ki so jih položili v 104 krste. Vse krste so naložili na vozove in jih odpeljali v Rakitnico. Za njimi so počasi odhajali tudi sorodniki. V gozdni tišini, kjer je komisija pregledovala še poslednja trupla, je stal še zadnji voz krst. Mlada žena je bila s čelom naslonjena na belo krsto in bridko ihtela. Ufili so ji moža, vzele očeta otrokom, njeno življenje je uničeno...

trga Cinkel, župan iz Dolenje vasi Ambrožič, občinski odborniki iz Ribnice in sosednih vasi, zastopstvo sodrške občine, načelnost Posojilnice, zastopniki raznih uradov in ribniških šol ter domobranci častniki.

Zastopnik ljubljanskega škofa kanonik dr. Kraljič je ob asistenci 11 duhovnikov opravil pogrebne molitve. V pretresljivem nagovoru se je zahvalil vsem, ki so pripomogli k odkupu in prevozu umorjenih žrtv. Te so morale umreti, ne da bi kaj zakrivilje. Padli so zato, ker so delali, kakor sta jih učila oče in mati in ker so ljubili svojo domovino in svoj narod. Najbolj boli, da so bili pobiti od ljudi, ki trdijo o sebi, da so tudi Slovenci. Trupla teh mučencev nam morajo biti luč življenja, kazipot za naše nadaljnje udeleževanje.

Za g. kanonikom se je poklonil spominu mučencev načelnik informativnega oddelka Pokrajinske uprave dr. Ludovik Puš. Po njegovem nagovoru, ki ga bomo še priobčili, je pevski zbor zapel turbošno lepo žalostinko »Vigred se povrne«, nato pa se je razvil veličasten žalni sprevod na pokopališče v Hrovači. Na čelu sprevoda so nosili križ in vence, za njimi sta stopala nemški in domobranski častni vod, za tem šolska mladina, društva in duhovščina. Na dvanajstih vozeh so za duhovščino vozili 77 krst, v katerih je bilo 92 trupel. 27 krst je še počakalo na katafalku, ker so jih domači želeli prepeljati v rojstne vasi. Za krstami so stopali sorodniki, nato zastopstva in člani uradne komisije, za njimi pa znova častni vod, za katerim se je razvil brezkončen sprevod ostalega prebivalstva.

Na pokopališču so bili ob grobu žrtv, ki so jih izkopali v Grčaricah, pripravljene trije novi dolgi grobovi. Šolsko upraviteljico iz Begun pri Cerklju Anico Drobnič in upravitelja turjaške grašine Jožeta Göltererja so pokopali posebej, vseh ostalih 75 krst pa so položili v dva groba, 30 v prvega in 45 v drugega. Voz za vozom je prihajal do grobov, domobranci so jemali krste z voz in jih spuščali v globino. Krste so palagali v dve vrsti drugo nad drugo, neznance posebej, ostale skupaj po občinah, da jih bodo domači morda kdaj pozneje laže prepeljali domov.

Na nastop ob jami so položili silno mnogo vencev, ki so jih bila nosila dekleta. Ko so duhovniki blagoslovili grobove in opravili žalne molitve, je spregovoril zastopnik ribniške mladine Andoljšek, se spominjal križevga, pota pobitih žrtv s Turjaka, Kočevja, Grčaric, Jelendola, Travnje gore in drugod ter izrazil upanje, da bo iz njihove krvi zrastle vse Slovenec lepša bodočnost. Nadporočnik Dušan Lenšak je položil na grob krasen venec kot za žnji pozdrav generalnega inspektorja Slovenskega domobranstva generala Rupnika. »Oče, mati, domovina. Bog! — so bili ideal, ki si jih je slovensko domobranstvo zapisalo v svoja pravila pred enim letom — je dejal g. nadporočnik. Družina, ki živi v miru in svobodi, domovina prosta nasilja in terorja komunističnih hord, svobodna vera v Boga so naši ideali. Te ideale so mučenici zapisali s svojo krvjo. Po poti, ki so nam jo oni pokazali, moramo hoditi, dokler ne postanejo ti ide-

Obvestila »Prevođa«

Prodaja mesa

Potrošniki prejmejo v soboto 7. t. m. po 10 kdg govejega mesa proti odvzemu odrezka št. 1—4 oktobrske živilske nakaznice, izdane od mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Vsi mesarji morajo biti v petek 6. t. m. točno ob 9. zbran v mestni klavnici zaradi dodelitve mesa.

Delitev jajc

Otroci do 9 let starosti dobijo od 7. do 14. t. m. v mlekarah, ki dele sveže mleko, na odrezke nakazila za mleko A1, B1, C1 po eno jajce.

Gospodarstvo

Maksimalni cenik za krojaška dela

Na polagi naredbe bivšega visokega komisarja o predpisih glede cen blaga, storitev in rabokupov z dne 9. maja 1941 je prezident pokrajinske uprave div. general Rupnik izdal maksimalni cenik za dela krojačev, krojačev in izdelovalcev perila. Ta cenik je objavljen v »Službenem listu« 4. t. m. in je stopil v veljavo z dnem objave, ko je istosčasno prenehala veljati naredba visokega komisarja z maksimalnim cenikom (Službeni list 209/49 iz leta 1942). Iz novega cenika navajamo naslednje najvažnejše cene za izdelovanje moških in ženskih, oblačil ter perila.

A. Moška oblačila: celotna obleka: obrati razreda I a 610 lir, obrati I. razreda 510, II. 440 in III. 350 (za dvovrstno ali sportno obleko se računa 10% več); po vršnik ali raglan I a 527, II. 440, III. 331; žimska suknja ali trenchcoat I a 581, II. 479, III. 425, III. 358; plašč hubertus I a 398, II. 331, III. 290, III. 257; plašč za prah I a 189, II. 176, III. 162, III. 122; jovski krov I a 790, I. 652, II. 554, III. 440; kolo I a 351, I. 290, II. 270, III. 223 (dvovrstni ali sportni 10% več); hlače I a 155, I. 128, II. 108, III. 95; športne hlače (breches) I a 159, I. 137, II. 115, III. 97; te-lovnik I a 122, I. 101, II. 88, III. 47 lir (dvovrstni 10% več).

B. Ženska oblačila: d'amska obleka: obrati razreda I a 230, obrati I. razreda 182, obrati II. raz. 128, obrati III. raz. 95; d'amska dvodelna obleka I a 270, II. 209, III. 155, III. 115; večerna obleka: I a 459, I. 344, II. 230, III. 169; angleška suknja: I a 113, I. 101, II. 74, III. 61; francoska bluz: I a 215, I. 128, II. 95, III. 68; jutrarnja hlača dolga: I a 216, I. 155, II. 115, III. 88; halja plimska: I a 115, I. 95, II. 74, III. 61; enostaven gladek plašč: I a 311, I. 270, II. 230, III. 176; težki sportni plašč ali raglan: I a 439, I. 385, II. 324, III. 243; srednje težki žimski plašč: I a 385, I. 324, II. 230, III. 176; kompliran modni plašč: I a 459, I. 371, II. 290, III. 223; angleški kostum: I a 425, I. 344, II. 270, III. 203; francoski kostum: I a 344, I. 290, II. 196, III. 137; platneni kostum: I a 270, I. 231, II. 196, III. 137; jovski a' sportna jopica: I a 344, I. 311, II. 270, III. 203; težka jopica: I a 311, I. 270, II. 230, III. 176; palto navadni: I a 344, I. 270, II. 230, III. 176; vetrni jopici: I a 155, I. 135, II. 115, III. 88; krilo: I a 95, I. 74, II. 61, III. 47 lir.

C. Perilo: moška srajca z ovratnikom v obratih I. razreda 29 lir, v obratih II. razreda 25 lir; moška srajca z dvema ovratnikom 31 odu. 29; moška spalna srajca 29 odu. 25; moške spodnje hlače, kratke 25 odu. 15, dolge 29 odu. 18; moška p'žama ali zdravniška halja 64 odu. 56; ženska pižama ali ženska nočna srajca 56 odu. 47; ženska srajca dnevna 20 odu. 12; kombinirna 31 odu. 25; ženske hlače 26 odu. 19; modrički 20 odu. 12; rjuhe 7 odu. 4; blazine, gladke, velike 22 odu. 17; male 20 odu. 12; odelne prevleke (kapne), gladke 39 odu. 31; prti 7 odu. 5; prtiči 5 odu. 3; obrob-ljanje (entlanje) od metra 190 lire.

Pri nabavi oblačil oziroma perila za otroke do 10. leta se zgoraj navedene cene znižajo za 50%, pri otrocih do 15. leta pa za 25%. Stroški za oblačila male petroščine (sukanec, svila, gumbi itd.) so pri delih pod A in B že vračunani v cenah. Pri perilu se smejo računati posebej po predpisanih nabavnih cenah. Za dela, ki niso navedena v ceniku, ali za posebnosti pri kroju se cena določi po predhodnem dogovoru strank.

Navedene cene veljajo samo za območje mesta Ljubljane, za ostale kraje pokrajine določijo najvišje cene okrajna glavarstva, upoštevaje krajevne razmere. Te cene ne smejo biti višje od cen po tem ceniku.

Posamezne obrate urvrste v ustrezne razrede obrtna oblastva prve stopnje po zaslišanju prizadetih strokovnih združenj, upoštevajo zmogljivost obrata in kvalifikacijo osebeja za bolj ali manj lično izdelavo. Ceniki z najvišjimi cenami in z označbo razreda dotičnega obrata morajo biti izvešeni v vseh obratovalnicah na vidnem mestu. Krsitve te naredbe se kaznujejo z denarno kaznijo do 5000 lir ali z zaporom do 2 mesecev.

Oster napad na Roosevelta

Tokio, 5. okt. Po vesti iz New Yorka je ameriški časopis »Time« hudo napadel Rooseveltovo rodbino. Objavil je, da je bil stari oče sedanega predsednika trgovce z opijem in da je osnoval v to svrhu trdsko »Rushel Companian«, ki je izvažala opij iz Indije na Kitajsko. Kitajske oblasti so ga zaradi tihotapljenja opija z ostalimi tihotapci vred tudi zaprle. Ta dogodek, tako pravi »Time«, je nato povzročil znano opijsko vojno. Članek pravi dalje, da je bil ta Roosevelt edini, ki je prevažal s svojimi ladjami opij, kar je bilo splošno znano. S svojo trgovsko sposobnostjo si je pridobil veliko premoženje ter je ob smrti zapustil potomcem 1,338.000 dolarjev.

all resnica! Mrtvim junakom večna slava! — Nato je položil poročnik nemške posade v Ribnici Nidas velik venec na grob z besedami, da so ti mrtvi v vzpodbudo za nadaljevanje borbe, dokler njih smrt ne bo masševana.

Okoli 12. ure so bile pogrebne slovesnosti končane. Ob grobovih so ostali žalostni sorodniki. Vse navzoče je tudi pogreb, kakor prejšnji dan izkopavanje, globoko pretresel in jim znova predložil upravičenost in nujnost nepopustljive borbe proti komunizmu.

Umorjene žrtve dvigajo iz grobov

Šest domobrancev je prišlo za lopate in zarezalo v ilovnata tla. Okoli pol 9 se je prikazala iz zemlje črna gnota. Bila je modra bluz iz suknja, poleg nje so ležale drobne koščice. Ko so prišli s pinceto bluzo, je pod prijemi sproti razpadala. Kopaci so priklopali svojih 35 cm globoko, ko je pogledala iz zemlje zoglelena noga. Z največjo previdnostjo so nadaljevali delo in luščili plast za plastjo sprjemajoče se glinaste zemlje. Sorodniki so s posebnim trepetom v srcu opazovali odkopavanje in s težavo zadrževali prijetno ihtenje. Iz jame so pobrali še nekaj klobukov in čepio ter kos telefonske žice.

Nekaj minut pred 9 so odkopali prvo žrtv. To je bil skoraj najgroznejši pogled celotnega izkopavanja. Dva kopaca sta prišla truplo pod pazduho, tretji ga je držal čez pas in preko nog. Razprtil rok, kakor na križ pribito, se je truplo počasi dvigalo iz zemlje. Izsušena glava je omahovala na levo in desno, drobna, tesno stisnjena ustna so nemo izrekala strašno obstojno krvotok. Kopaci so truplo previdno dvignili in položili v pripravljeno krsto.

Krsto so odnesli nekaj metrov proč na gozdno jaso, kjer je pričela poslovnati komisija z zapisnikarji. Prva žrtv ni mogla biti spoznana, ker niso našli pri njej ničesar, po čemer bi jo mogli prepoznati. Zdravniki so ugotovili vzrok smrti, izrezali vzorec obleke in ga spravili za morebitno poznejšo identifikacijo. Truplo so zmerili, natančno popisali in nato fotografirali.

Truplo za truplom

Sedaj se je delo nadaljevalo v hitrejšem tempu in komisija se je razdelila na dva oddelka, ki sta pregledovala trupla iz grobišča. Domobranci so prinašali od groba krsto za krsto z izkopanimi trupli umorjenih žrtv. Že drugo truplo so svoji spoznali. Bil je Kastele Jože iz Tisovca. V gozdni tišini je bridko odmeval jok svojcev, nedolžnih žrtv, ki so s strahom in trepetom pričakovali slednje truplo: ali je ta naš?

Trupla kljub enoletnemu ležanju v zemlji se niso bila zelo razpadla. Po obleki, po perilu, zlasti pa po zobovju in po raznih predmetih, ki so jih umorjeni imeli pri sebi, so mnoge žrtve spoznali. Sedaj je bilo odkrito že celotno grobišče. Pogled je bil grozoten in pretresljiv. Trupla so ležala drugo nad drugim, zveržena med seboj. Tu se je videla rama, tam noga, glava ali del lobanjske kosti. Požrtovljeni kopaci so delali z vso naglico in se od časa do časa menjali pri svojem groznem, nadvse napornem delu človeškega umiljenja, za katero so odbili vsako ponujeno jim plačilo in so izjavili, da izvršijo le svojo dolžnost do padlih bratov in da počejo za to prav nobenega plačila. Vsa trupla so bila preko gležnjev tesno povezana s telefonsko žico.

Kako so se žrtve mučile v smrtni grozi in se zvijale v borbi s smrtjo, je pričalo tudi neko truplo, ki je ležalo na hrbtu z glavo navzdol in imelo kolena tik ob prsih.

Kronika

* **Zgodovinska ura Flandrije.** Vodja Flancev dr. Jef von de Vlede je sklical flandrsko pokrajinsko vodstvo na prvo sejo. V tej zgodovinski uri, ki je bila vsa v znamenju narodne samostojnosti Flancev v okviru germanske krvne skupnosti, je potrdil flamski vodja brezpogojno zvestobo Führerju, Nemčiji in narodnosocialističnemu svetovnemu nazoru. Pokrajinsko vodstvo, ki je prežeto z neomajano voljo do borbe in končne zmage, je sprejelo prve ukrepe za totalno borbo vseh Flancev.

* **Rumunska »divizija«** prostovoljcev. Kakor javljajo iz Bukarešte, bo na moskovsko povelje razpuščena rumunska armada. Rumunski vladi namreč očitajo, da ni dovolj ostro postopala pri prečiščevanju častniškega zbora. Po sovjetskih navodilih bodo sestavili tako zvano »divizijo« prostovoljcev, ki bi naj tvorila osnovo nove rumunske vojske. Da pa ni ta divizija nič drugega kot avantgarda boljševizma dokazuje že prvo dnevno povelje, v katerem je rečeno, da pomeni za Rumune »odlikovanje in čast« boriti se skupno z zmagovitimi sovjetskimi armadami.

* **Gostinski obrati in totalna vojna.** Po odredbah propagandnega ministra dr. Göbbelsa so se morali tudi gostinski obrati v Nemčiji podvržiti omejitvam, ki jih nalagajo zahteve totalne vojne. V gostinskih obratih smejo oddajati jedi samo proti živilskim nakaznicam, morajo pa biti kljub temu tečno in okusno pripravljene. V gostinlah morajo imeti za goste pripravljeno jed do 22. ure. Pristojne oblasti bodo kontrolirale kakovost hrane, pa tudi ceno za posamezne obroke.

* **Tudi s kavrnimi nadomestki velja štediti** do najskrajnejše meje, pravijo nemški listi. Žito, iz katerega izdelujejo kavne nadomestke, je namreč uporabno za druge svrhe, zato je državni tajnik v nemškem ministrstvu za prehrano izdal opozorilo, da velja tudi s kavrnimi surrogati čim bolj štediti.

* **Gostje v kavarnah si sami strežejo.** V graških kavarnah si gostje že nekaj časa strežejo sami. Ta praksa se je doslej dobro obnesla, državi pa je prinesla precejšnje število delovnih sil, ki bodo zaposlene v oboroževalni industriji.

* **Finski diplomati se bodo odslej s svojimi tovariši lahko pogovarjali samo o vremenu.** »Aften Tidningen« javlja iz Helsinkov, da je treba računati s tem, da bo morala Finska do konca vojne čakati na to, da bodo ustvarjeni normalni odnosi med Sovjetsko zvezo in Finsko. Do takrat pa bo verjetno sovjetska komisija na Finskem uredila vsa vprašanja, ki se tičejo obeh dežel. Finska nasprotno ne bo imela nobene zastopstva v Moskvi. Finski list »Helsingin Sanomat« izraža zares ponižno upanje.

Življenjski jubilej majorja J. Cesarja

Postojna, 4. oktobra. »Jutro« je že večkrat poročalo o razvoju protikomunistične akcije v Postojni in delu postojnske skupine Slovenskih narodnih straž. Vsakdo, ki pozna Postojno in notranji Kras od prej in sedaj lahko opazi na vsakem koraku veliko razliko med prejšnjimi in sedanjimi razmerami. Velik del zaslug za te spremembe ima g. major Julij Cesar, ki bo obhajal v petek, 6. t. m., svojo šestdesetletnico. Gosp. major Cesar je eden izmed vodilnih protikomunističnih borcev in organizatorjev Slovenskih narodnih straž na Primorskem. Kot je bil 6. 10. 1884 kot sin uradnika bivše Južne železnice Najprej je obiskoval realko v Ljubljani, po dovršeni kadetnici v Mariboru pa je bil uvrščen najprej v pehotni polk v Tarnopolu. Prvo svetovno vojno je prebil večji del na vzhodnih bojiščih. Leta 1918 je vstopil v bivšo jugoslovansko vojsko kot kapetan in bil dve leti nato povišan v majorja. Zaradi posledic težke rane zadobljene med vojno, pa je ne nekaj letih službovanja vstopil v pokoj. Tedaj se je zanimal predvsem za naravo. Bil je znan kot vešč vrtnar in dober poznavalec živali. Izvoljen je bil tudi za prvega predsednika zoološkega društva »Noc«, ki je imelo že prav lepo zbirko domačih in tujih živali in je nameravalo odpreti v Ljubljani zoološki vrt, pa se ta zamisel ni mogla uresničiti.

Leta 1941 je major Cesar znova stopil v aktivno službo, a le za kratko dobo. Bil je nato med prvimi, ki so se pridružili protikomunistični borbi. Vstopil je v domobranstvo in odšel na Primorje, kjer je kmalu prevzel poveljstvo Nar. straž v Postojni.

Gosp. majorju Cesarju želimo še mnogo let zdravlja in še mnogo uspehov v službi naroda!

Kultura

Ljubičeva »Ljudska umetnost v Dobropoljah«

Vsekako je dobra in hvale vredna zamisel, da se zbere v vrsti knjižice vse narodopisno gradivo neke manjše enote, kakor je na pr. sodni okraj, saj dobimo samo s takimi nadobnimi pregledi tisto natančno podobo vseh narodnih izročil, ki jih je treba skoraj že v zadnji uri obvarovati pred izenačujočim valjarjem sodobne civilizacije. Samo takale »inventarizacija« bo omogočila odločitve, kaj se da še rešiti in gojiti kot moralna vrednota in estetska opešava preproste življenja na kmetih, brez katerih bi bilo človeško življenje zgolj koristnostno urejeno in prisiljeno životarjenje v čredi.

V tem smislu rodi trajne sadove izpodbuda duhov, svetnika Mrkuna, ki je ustanovil za območje velikokraškega okraja »Narodopisno knjižnico«, katere 4. zvezek leži pred nami. Knjižnica nadaljuje s takim zbiranjem in ohranjanjem narodopisnega gradiva, kakor smo ga omenili z uvodnimi besedami. Dobropoljski učitelj Tone Ljubič je v tej 120 strani obsegaščki knjižici zbral v besedi in sliki na Dobropolje omejeno gradivo, ki se tiče vevin (belih in v barvah), pečiva, rezbarij, pustnih oprav, čebelnjaka, velikonočnih pisank, stavb (zunanj in notranji okras), pohištva, uporabnih predmetov, raznih okrasov in grobov. Tem podrobnim opisom se pridružujejo kot posebno važen del celotnega gradiva številne slike, ki nam nazorno prikazujejo likovno-estetski okus dobropoljskih Slovencev. Tone Ljubič je izvršil s tem delo, ki mu bodo zanj naši etnografi samo hvala; njim gre tudi meritorna sodba o Ljubičevem delu.

Pisec pravi, da njegovo delo ni znanstveno podano. Napisal je knjigo le kot ljubiteljsko delo.

nje, da bodo odslej finiki postanki v Stockholmu in drugih glavnih mestih, če bodo srečali svoje svetjake ter tudi druge zavezniške tovarise, lahko izmenjali s njimi je pozdravne besede in se pogovarjali samo o vremenu.

* **V Indiji uvajajo racioniranje riža.** Kakor javlja radio Delhi, je izjavil vladni komisar za civilno preskrbo, da bodo na ozemlju Malabora 15. oktobra uvedli sistem racioniranja razdeljevanja dobrin. Poudaril je, da indijska vlada ne more jamčiti, da bodo poslane v Malabor nadaljnje količine riža.

* **Francija je zaplavala v boljše voje.** Komunistični list »Humanité« zahteva, naj temelji Francija svojo politiko na zvezi z boljše voje ter skrb, da bo z neprekinjeno verigo zvez vzpostavila neposredni stik z velikim zaveznikom na vzhodu.

* **Poldrugi kg težko gobo so našli,** kakor poročajo nemški listi, v nekem gozdiču pri Lenzu. Goba je bila popolnoma zdrava, njen klobuk je imel 32 cm premera. Iz gobe so priredili pojedino za petorico odraslih oseb.

* **Majhna ameriška pomoč Kitajcem.** Zastopnik čungkingške narodnega sveta je izjavil v ponedeljek, da bi pošiljale ameriškega vojnega materiala od Pearl Harborja pa do danes ne zadostovale niti za oskrbovanje ene same britanske ali ameriške divizije v dobi enega tedna.

* **Židovski priseljevanje v Palestino.** »New York Daily Mirror« zahteva naglo ukrepe Velike Britanije in Združenih držav glede zvišanja židovskega priseljevanja v Palestino.

* **Sovjeti prosijo za dobavo umetnih nog.** Agencija EFE javlja iz Washingtona, da so zaprosili boljševiki Združene države za nujno dobavo dveh milijonov umetnih nog ter za stroje za ustanovitev lastnih ortopedskih delavnic v Sovjetski zvezi. Severnoameriška industrija pa ne bo mogla ustreči Sovjetom v polni meri, ker potrebuje svojo proizvodnjo za lastno vojsko.

Iz Ljubljane

u— Smrt vestne raznašalke »Jutra«. V ljubljanski bolnišnici je v sredo umrla g. Franciška Kvasova rojena Šilbar. Pred navi je bila operirana in je z zdravniški poseg zadovoljivo uspel. Včeraj ponoči pa je nepričakovano izdihnila. Kljub svoji visoki starosti, učakala je 89 let, je bila rajna še vedno marljivo delovna. Poleg svojih opravkov in gospodinjstva je vsak dan redno raznašala »Jutro«. Celih 21 let je vestno in marljivo opravljala to delo. Ohranili jo bomo v lepem spominu. Njenim svojcem izrekamo naše iskreno sožalje. Pogreb blage pokojnice bo v petek ob 14. iz kapelice sv. Petra na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.

u— Nova grobova. Po kratki in mučni bolezni je v starosti 65 let preminil železničar v pokouju g. Franc Jagodica. K večnemu počitku bodo rajnega spremenili v petek ob 16. iz kapele sv. Krištofa na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Za vedno je zapustila svoje g. Dora Levstikova rojena Rijavec. Pogreb blage pokojnice bo v petek ob pol 15. iz kapele sv. Franciška na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Naj v miru počivata! Užačescem svojim izrekamo naše iskreno sožalje.

u— Maša zadušnica za pok. Franciško Zajc se bo brala v petek 6. t. m. v cerkvi Marijinega oznanenja ob 7. uri. u— Sprejemni izpit na gimnazijah. Glede na to, da za I. razred dovoljeno število učencev na ljubljanskih moških gimnazijah še ni doseženo, se bo vršil 13. in 14. oktobra sprejemni izpit za naknadno prijavitelne moške kandidate, in sicer za vse na I. moški realni gimnaziji (v novem uršulinskem šolskem poslopiju). Za pisnični izpit naj se zbere prijavitelci dne 13. t. m. ob 8. uri. — Iz pisarne prosvetnega oddelka pokrajinske uprave.

u— Zahvala hrvatskega konzulata. Za prostovoljne prispevke, namenjene hrvatskemu Rdečemu križu v Zagrebu, se hrvatski konzulat v Ljubljani najlepše zahvaljuje velikodušnim darovalcem. Akcijo hrvatskega Rdečega križa so podprli naslednji: Šilović Marjan 1000 lir, Mandarič Ivan 500 lir, Omažič Marko 300 lir, Sorč Marjan 2000 lir, Martinov Ivan 1800 lir, Kuliš Jakob in Ivan 300 lir, Smoljanovič Stipe in Matko Maglica po 200 lir, Betavac Ivan, Predović Marko, Radilović Ivan, Džaja Stipe, Božković Jakob, Kajž Ivan, Markič Martin in Nikola Popović po 100 lir, Šestič Kasim 50 lir in Nižič Marjan 2000 lir.

u— Specialni učni tečaj knjižgovodstva, stenografije, korespondence, strojepljaja, jezikov, — dnevni in večerni — pričenjajo 12. oktobra. — Izbrani predmetov po želji. Praktično znanje, potrebno in koristno vsakomur sedaj in v bodoče, doma in v službi, v zasebnem in javnem poklicu! Vpisovanje

bitelj, preprostim ljudem v morebitno izpodbudo in spomin, kako so se likovno-umetniško izražali naši ljudje v prejšnjih časih, koliko tega se je do danes že izgubilo in kaj bi bilo dobro, da bi se v prenovljeni obliki zopet obudilo. Vsekako je v knjigi veliko tudi splošno zanimivega, ne le lokalno pomembnega gradiva, zato je vredna pozornosti kot dobro pripravljen donesek k zgodovini naše ljudske umetnosti, in s tem pa tudi v vsi zakladnici slovenskega narodopisa, ki v zadnjem času razveseljuje pročitava.

O slovstvenem delu po vojni

O vprašanju, kaj utegne prinesiti sedanja zgodovinsko odtolčna vojna slovstvu in umetnosti, je v tem trenutku sleherni razpravljanje zgolj teoretsko, se pravi, bolj zanimivo kakor v čemer koli obvezno. V zvezi s preloženimi časi, v katerem sta knjiga in revija malone izgubila nekdanji, vsaj delni vpliv na človeška čustva in mišljenje, pa je vendarle dobro, prisluhniti posameznim glasovom, ki se že zdaj oglašajo o slovstvenem delu po vojni. Pri tem je treba posebno vprašanja ločiti od splošnih, ki veljajo za vse v sedanjih vojni udeležene narode. Tak članek je objavil tednik »Das Reich« v številki z dne 17. septembra in z naslovom »Vom Schreiben nach dem Kriege« in iz peresa Walterja Schirmerja.

Pisec ugotavlja v uvodu svojega sestavka, da mnoge izmed novih knjig zadnjih let presenečajo, da vprav uspešno zaradi nekeke odtujenosti času, v katerem so nastale. Izjemo tvorijo knjige, ki v očjem ali širšem smislu obravnavajo vojno in njene pojave in sicer v poročevalni ali tudi v pesniški obliki. Toda čisto so tudi te, če jih primerjamo z »rožljajimi« dejstvi naših dni, premeške in nejasne. Če jih vzamemo v roke v tistih bore minutah, ki smo si jih prihranili od prostega časa med poročilom s fronte in poročilom o gibanju

SLOVENCİ - BERITE

22. SEPTEMBER

1943 - 1944

DOKUMENT

SEDANJOST!

DOBI SE V VSEH KNJIGARNAH IN ZALOŽBAH

dnevno. Na razpolago prospekt: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15.

u— Zbranje ljudske knjižne tombole nikakor ne bo preloženo. 81 tisočakov poleg številnih knjig bo razdeljenih med kupce tomljskih tablic, ki bodo imeli srečo in bodo zadeli kak dobiček. Knjige imamo že v zalogi. Z zbranjem bomo pričeli 15. t. m. in v enem tednu po tem dnevu boste že vedeli, kaj vam je sreča naklonila. Denar je že pripravljen in vsakdo je lahko brez skrbi, da mu bo izplačan brez odbitka takoj ob predložitvi tomljske tablice. Nihče naj ne misli, da bo zbranje preloženo!

u— Ako hočete nuditi otrokom razvedrila in zaposiljive, jim naročite v knjigarni Tiškovne zadruge zbirko »Moja slikanica« in barvice ali barvnike. Pravkar je izšel prvi zvezek Josip Stritar: Šopek mladinskih pesmi.

u— Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši dnevno. Informacije: Trgovski učni zavod, Kongresni trg št. 2-II.

u— Z vozom je zapeljal na mino. Iz Trebnjega so pripeljali v ljubljansko splošno bolnišnico 16letnega sina posestnika Adolfa Gričarja. Fant je z vozom zapeljal na zakopano mino, ki je eksplodirala in Gričarja poškodovala po životu.

u— Ljubitelje ljudskih povesti moramo prav posebno opozoriti na novi roman, ki je pravkar začel izhajati v »Domovini«. Imenuje se »V sencj planin«. Snov je zajeta iz življenja v Bohinju in bo razplet povesti že takoj v pričetku privezal čitatelje nase. Ker se je pravkar začelo po edenje četrdesete letošnjega leta, opozarjamo ljubitelje tekočih povesti, da se naroče na »Domovino«, saj je naravnost naravnost neznatna, samo še 6 lir do konca leta. Poleg ljudske povesti »V sencj planin« izhaja že nekaj časa Drombergov veliki roman »Lov za zlatom«, ki vzbuja med čitatelji splošno pozornost.

u— Višji trgovski tečaj v Ljubljani sprejema slušatelje (ice) z višjo predizobrazbo (dovršeni redni Enoletni trgovski tečaj ali višji razredi srednje šole, oziroma dovršena srednja ali strokovna šola). — Vpisovanje dnevno. Pričetek pouka 9. oktobra. Na razpolago prospekt: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska cesta 15.

u— Z vrelim krompom oparjen. Nesreča zlasti med otroki nikdar ne počiva. Njena žrtev je postal tudi leto dni stari sinček zidarja Karel Opeka iz Ljubljane, ki ga je njegov bratec po nesreči polil z vrelim krompom. Fantek je dobil tako hude opekline po vsem životu, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

u— Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15, za Enoletni trgovski tečaj in Višji trgovski tečaj se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Pričetek pouka 9. oktobra. Na razpolago prospekt: — Ravateljstvo.

u— Nesreče. Pri delu je padla in si zlomila desno nogo 60letna delavka Ana To-

minova iz Ljubljane. 16letna trgovska vajenka Marija Kerčeva iz Ljubljane se je uresela v levo. Desno si je zlomila pri padcu 62letna zasebnica Ana Indofova iz Ljubljane. Ponesrečenec se nudi zdravniško pomoč v ljubljanski splošni bolnišnici.

Iz Novega mesta

Oddaja brezplačnih gozdnih sadik. Konec meseca oktobra se bodo oddajala v tukajšnji pokrajinski gozdni drevosenci siromskim gozdnim posestnikom, ki so morali svoje gozdove v letih 1942 in 1943. prisilno posekati, na prošnje brezplačno gozdnih sadik. Brezplačne dodelitve sadik so lahko deležni tudi oni imovitejši posestniki, ki za posekan les niso prejeli nikake odškodnine. Na razpolago bodo smrekove, macesnove, jesenove in javorove sadike. Vse sadike so velike in dobro razvite. Prošnje morajo biti kolkovane s kolkom za 4 lire in predložene na okrajno glavarstvo v Novem mestu najpozneje do 20. oktobra. Pozneje vložene prošnje ne bodo upoštevane.

Obletnica. V nedeljo 1. oktobra je minulo 20 let, odkar je prišel v Novo mesto kot stolni prošt g. Karel Cerin, generalni vikar za Dolenjsko. Obljetnica se je praznovala s svečano službo v kapiteljski cerkvi, katere se je udeležilo poleg predstavnikov oblasti tudi mnogo meščanov.

Nov poveljnik. V četrtek je prevzel poše poveljnika tukajšnje posadke g. ma/or Križ, bivši poveljnik udarnega bataljona. Novodošlega poveljnika iskreno pozdravljamo!

P. Fortunat Lužar umrl. V kandijski bolnišnici usmiljenih bratov je pred dnevi umrl po dolgotrajnem bolehanju subprior, bivši prior in delegat usmiljenih bratov P. Fortunat Lužar. S svojo dobroto si je pridobil širok krog prijateljev, ki so ga v petek spremenili na zadnji poti.

Z Gorenjskega

Vodja koroskih kmetov Reinhold Huber je tudi eden izmed osmih mož, ki je bil na predlog ministra za prehrano Backeja odlikovan z viteškim križcem za vojne zasluge. Huber velja ne samo na koroskem ozemlju, temveč tudi izven njega za široko razgledanega strokovnjaka, ki je na področju kmetijstva doslej dosegel najlepše uspehe. Pridobil si je zasluge tudi na operacijskem področju Jadranskega primorja. Tu je ustvaril organizacijo, ki navzlic vojnim težavam vzdržuje življenjski standard prebivalstva ter ga skuša po možnosti celo izboljšati.

V Celovcu so umrli: 52 letni poštni asistent Franc Mačnik, 63 letni asistent državnih železnic Anton Lakner in 66 letna zasebnica Marija Lukežiča. — V Beljaku so pokopali Jožefa Čermelčiča, ki je umrl dne 2. oktobra po kratki in mučni bolezni.

Iz Trsta

Poročili so se te dni v Trstu: mizar Maks Kvintelj in zasebnica Avsljia Matjašič; upokojenec Anton Ermacora in gospodinja Rozalija Pipan; poljski stražnik Gvido Bembi in gospodinja Marija Valković; odvetnik Anton Beliza in gospodinja Avrelja Sitar; mehanik Danilo Grubiša in dnevničarka Karmen Bressan; kuharski šef Evgen Piazza in gospodinja Bruna Cigoj vd. Sabadin.

Slikarska razstava. V Protijevi galeriji so razstavljene umetnine Santa Lucasa. Posebno pozornost vzbuja zbirka slik z motivi starega Trsta.

Vsak dan nezgode. 75letna Ivanka Perano je padla po stopnicah v ulici Morske Marje in se poškodovala po ramah. Po vsem telesu se je potolkel pri padcu s poljskega voza mali Franc Slatič iz puljske okolice. Kos železa je padel z okna na 23letno Arnilo Strazulini, ki je šla po Carduccijevi ulici. Ima občutne poškodbe na glavi in levici. Ponesrečenci se zdravijo v glavni tržaški bolnišnici.

Iz Gorice

Nov vozni red na progi Videm-Čedad. Na omenjeni železniški progi so bile uvedene sledeče spremembe voznega reda: Odhod iz Vidma ob 8.20, 12.20 in 17.20. Prihod v Čedad ob 8.50, 12.50 in 17.50. Odhod iz Čedada ob 7.30, 14 in 16.30, prihod v Videm ob 8, 14.30 in 17.

Dovillnice za avtomobilsko vožnjo so zapadle. Lastniki avtomobilov naj vložijo nove prošnje.

Gorelo je v stanovanju Rudolfa Martinija v Kapucinski ulici 2 v Gorici. Gasilci so pogasili požar.

Parna kopel. Za ženske bo odprta parna kopel 6. oktobra od 11. do 16.

Nezgode v mestu in okolici. Desno nogo si je zlomil 63letni kmetovalec Leopold Čebon iz Ribeharje, 18letni Ugo Pošeslo iz Morara v Furlaniji je padel s kolesa in se potolkel po levem kolenu. Med trgovijo se je ranila na levici 64letna Ana Trpin iz Kozane v Brdih. Desno si je ranila 28letna Milana Kandus iz Ajševce. 25letna Gracija Marko iz Striže se je ponesrečila pri padcu po stopnicah. Ponesrečenci se zdravijo v gorški bolnišnici.

V Sempas na kolesu, nazaj poč. 29letna Gabrijela Cej iz ulice Julijških Alp se je peljala na kolesu v Sempas, kjer je imela neke opravke. Pustila je kolo na nekem kmečkem dvorišču. Ko se je vrnila, ni bilo več kolesa. Oškodovana je za 5.000 lir.

Osel in krava sta izgubila. 55letni kmetovalec Peter Mervič je pustil na ulici voz z oslom. Stopil je v bližnjo trgovino. Ko se je vrnil, ni bilo ne voza ne osla. Iz hleva 47letne Roze Pijan iz Gradišča ob Soči so odpejali drzni zlikovci 20.000 lir vredno kravo. Oblastva poizvedujejo za krivci.

Iz Hrvatske

Odlikovani hrvatski ministri. Nemški poslanik v Zagrebu je v Führerjevem imenu podelil odlikovanje Nemškega orla čuvvarju državnega pečata dr. Andriji Artukoviću, finančnemu ministru dr. Dragotinu Toth in bivšemu prosvetnemu ministru dr. Mile Starčeviću. Poslaniku se je za visoko odlikovanje zahvalil dr. Toth in ga prošil, naj bo tolnače hvaležnosti odlikovancev pri Führerju.

Promocija hrvatskega skladatelja. V sredo smo zabeležili proslavo 70letnice znamenitega hrvatskega skladatelja prof. Franja Dugana. Nedavno pa je promoviral na zagrebški univerzi za doktorja medicine njegov sin, takisto skladatelj in priznani umetnik na orglah profesor Hrv. drž. konzervatorija Čedomil Dugan. Promocija je bila svečana in so o nji pisali tudi zagrebški listi. Vsekar je nenavaden primer, da postane muzik doktor medicine. Prof. dr. Čedomil Dugan je počen s Slovenca, hčerko bivše operne pevke ge. Lovševce in prof. A. Lovšeta.

Filmska premiera »Lisinskega« na Dunaju. V glavnem Ufinem kinematografu na Dunaju so nedavno predvajali hrvatski zvočni film »Lisinski«, prvi film te vrste, ki je bil izgotovljen na Hrvatskem. Ob tej priliki je hrvatski kulturni ataše prof. Mikšić imel informativno predavanje o Hrvatih, njihovih težnjah in njihovem delu, zlasti na kulturnem polju. Zvočni film Lisinski je bil od izbrane publike sprejet z največjim odobravanjem.

Beleznica

KOLEDAR

Petek, 6. oktobra: Brunoslav

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Kongo ekspres

Kino Sloga: Zakaj lažeš, Elizabeta?

Kino Union: Ples v operi

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6;

Hočevar, Celovška cesta 62; Gartus, Mo-

ste, Zaloška cesta 47.

ZATEMINTEV

je strogo obzema od 13.30 do 5.30.

Oddajniška skupina Jadranskega Primorja

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 6. OKTOBRA

7.—7.10: Poročila v nemščini. 7.10—9.: Jutranji pozdrav. Vmes od 7.30 do 7.40 poročila v slovenščini. 9.—9.10: Poročila v nemščini. 12.—12.30: Popoldanski koncert. 12.30—12.50: Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda. 12.50—14.: Salonski orkester vodi A. Dermelj. 14.—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.: Operetni zvoki — Radijski orkester pod vodstvom D. M. Stjanca, pojeta Manja Mlejn, sopran in Janez Lipušček, tenor. 17.—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15 do 18.15: Lahka kri. 18.15—18.45: Kmečki trio. 18.45—19.: Iz našega leplosolja — Karel Mauser bere iz svoje zbirke »Prva pisala«. — Od 19. do 19.30: Komorni zbor. — Od 19.30 do 19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.: Prenos branja članka ministra dr. Göbbelsa iz tednika »Das Reich«. 20.—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—22.: Prenos osrednjega nemškega sporeda: Leoncavallova opera v dveh dejanjih s prologom »Bajazzo«. 22.—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15 do 24.: Prenos osrednjega nemškega sporeda.

ali pa nas takoj zagrabi. Roman in novela, takisto kot lirski pesem, spadajo po svoji naravi skoraj izključno med »tiste vzgojitelje«. O njihovi pravici do obstoja nikakor ne moremo dvomiti, toda — mar se niso naši pisatelji ljudje kar preveč odločili baš za te vrzti? Ali se njihovo zadržanje, tista težnja, da se čim bolj drže »nevtiralne« področji opisanega življenja, ne zdi večjih kakor da se hočejo izogniti vsemu drugemu in zbežati pred tem, da bi zavzeli določeno stališče?

Zaradi prelomnega procesa in zaradi oblikovanja novega reda, procesa, ki traja v Evropi že cela desetletja, postajajo temeljna vprašanja, kako naj človek živi z drugimi ljudmi, čedalje bolj delzproсна in neogibna. Vsak mora vsaj poizkusiti z odgovorom nanja, če neče, da ga valovi današnjega dogajanja odneso s seboj v neznan kakor kos plavnege lesa.

S tem pa nikakor ne mislimo samo političnih problemov. Prelom sega tudi v notranja vprašanja človeškega zasebnega življenja. Tudi s te strani se vsiljujejo premnoga vprašanja; bolj ko so zahtevna, tem bolj je potreben neposreden odgovor nanja. Roman s svojo večidel globoko položeno, polgama se razpletajočo modrostno vsebino je pač lep za tistega, ki ima dovolj časa, da vse to odkriva; komur pa v življenju teče voda v grlo in ga pečejo v srcu jeklena vprašanja sodobnosti, ta zahteva, da mu knjiga jasno in naglo odgovori: da ali ne. Želi si neposrednega nagovora, nasveta, ki ga ne bo mogoče napak razumeti. Zaupljivo zre na tiste, ki so za to poklicani, in njegova zahteva se mu zdi njegova pravica. Mar mu niso vsledkar pravili, da je pesnikova naloga razlagati smisel življenja? Ali se tudi pesniki in pisatelji sami ne postavljajo, da so za to poklicani? Torej naj bodo zdaj na svojem mestu! Zdaj naj bi povzdignili svoj glas — ne samo priložnostno in v obliki govorov na literarnih sestankih in pri podelitvah nagrad; povzdignili naj bi ga z me-

dijem, ki jim je bil dan za njihovo umetnost: s knjigo, s časopisom in časnikom.

To ne pomeni odgovodi romanu, povesti in pesmi. Te oblike so potrebne in bodo zato tudi ostale. Ne gre pa, da se besedna umetnost, prikazovanje čustev, do zadnje plicice dognano opisovanje človeškega dejanja in nehanja prenaša v čedalje subtilnejše oblike, drugo enakovredno področje nep

Obnovitvena dela na Tržaški cesti

Na Tržaški cesti, ki nedvomno spada med najpomembnejše prometne žile našega mesta, so že delj časa v teku obnovitvena dela. Pred vsem so obnovitve veljale progi električne cestne železnice, ki že kakih petnajst let služi svojemu namenu. Tramvajski promet proti Viču ni kdo ve kako živahen, saj obratujejo po Tržaški cesti samo vozovi števil 4. Tudi če upoštevamo razvorne tramvaje, ki so približno dve leti vzdrževali neposredno zvezo Vič-Siška, ne moremo reči, da bi bila ta proga, večji del enotirne, preobremenjena. Kljub temu pa je bilo popravilo nujno potrebno.

Tramvajska proga na Tržaški cesti namreč nima dovolj trdne podlage, kakor n. pr. proge v mestnem središču, na Celovški cesti, delno na Zaloški cesti in drugod, kjer so ulice in ceste ali tlakovane ali asfaltirane ali pa ima vsaj proga sama tlakovano neposredno okoli. Zarad tega so se tirnice višje proge od ure na Bleiweisovi cesti dalje ob deževnem vremenu stalno rahlale, da je postala vožnja kar nevarna in je bilo nujno vsaj enkrat na leto nekatere odseke popraviti.

Letos pa se je uprava električne cestne železnice odločila za temeljitje popravilo vse proge na Tržaški cesti. Pred vsem je bilo potrebno, da so tirnice, ki so se sčasoma dvirle pod višino cestnišča, primerno dvignili. Obenem pa so progo utrldli. Začeli so na Viču prav od začetka, odnosno konca. Najprej so progo prekopal, nato pa tirnice dvignili. Delo je močno olajšalo pomanjkanje električnega toka. Ko je bil en

odsek urejen, so takoj nadaljevali z delom na nadaljnjem odseku. Dela so napredovala do tobačne tovarne.

Na zgornjem koncu Tržaške ceste pa so v teku tudi nekatera cestna dela. Desno stran ceste na odseku od ure do Tobacne ulice bodo tlakovali. Cestišče so najprej s posebnim plugom preorali, nato utrldili in posuli z več plastmi lomljenega kamena. Ko je bilo to delo opravljeno, je parni valjar temeljito utrldil nasuto gradivo, sedaj pa vrhno plast katarizirajo. Ta način tlakovanja se je dobro obnesel; je trpežen, ne daje prahu in zmanjšuje ropot.

Na levi strani ceste so se lotili tudi obnove hodnikov za pešce. Tržaška cesta je v tem pogledu še zelo revna. Lepo tlakovano odnosno betonirano je samo pločnik vzdolž tobačne tovarne in pa odsek med Bleiweisovo cesto in Tobacno ulico. Od Langusove ulice dalje pa nima niti označenih hodnikov, tako da lahko brezvestni kolesarji po mili volji drve koder se jim ziblji. Na levi strani ceste pa je še slabše, zlasti na odseku od Askerčeve ceste do Langusove ulice. Tu so hodniki zaradi starosti, čez regulacijsko črto pomaknjenih hiš ponekod mnogo preozki, da so pešci, ki se jih poslužujejo, v stalni nevarnosti pred vozili. Sedaj polagajo močne kamnite robnike na zgornjem koncu ceste, kjer je ureditve hodnikov res najbolj potrebna. Temelje za robnike so morali ureditvi precej globoko, ker je zemlja mehka. Tudi ta dela lepo napredujejo in bodo kmalu končana. Tako bo Tržaška cesta kljub vojni v znatni meri modernizirana.

SPORT

Hermes spet na domačem travniku

Dve dobri tekmi v nagradnem nogometnem turnirju

Nekaj iznajdljivosti je že treba onemu, kdor hoče v teh časih vztrajno in uspešno gojiti sport, skoraj brez primere pa je v danih okoliščinah dvakratno gostovanje izven doma in izven pokrajine, kakršno si je zadnji dve nedelji privoščila enajstorica Hermesa iz Šiške. Ni slaba bilanca, s katero se je vrnila z obeh tekem proti najboljmoji nogometni predstavnikoma Koroske, še več kakor doseženi remis in častni poraz pa šteje dandanašnji dober trening, ki so ga šiskarji imeli v obeh težkih preskušnjah z neznanimi nasprotniki in na nevarnih terenih. Če gledamo na ljubljanski nogomet tak, potem je Hermes odšel edini udeleženec sedanjega domačega turnirja za nagrade, ki je letos prebil svoj ognjeni krstj onkraj ljubljanskih plovov.

Prav ta enajstorica — odnosno njen dobršen del — bo to nedeljo spet vstopila v domači krog in nadaljevala tekovanje tam, kjer je pred tremi tedni nehala. V prvem kolu turnirja je imela proti sebi neizkušeno Mladiko, toda morala je celo precej napeti sile, da je partijo z njo dobila z lepim, tako ne tako prepričljivim izidom 4:1. Drugi nasprotnik, na katerega bo natečala zdaj po opravljeni Koroski, ni nihče drugi kakor sama vodilna, belozelena Ljubljana. Njen večletni in letos še posebno zaželeni tekmeč na zelenem polju! Belo-zeleni so do zdaj vse tekme dobivali brez posebnih težav in so si že v prvih dveh nagradnih visok izkupički v zgoditkih; v nedeljo bo tudi zanje dan resnejše preskušnje, tembolj, ker morajo to pot na igrišče v Šiško, kjer se njegovi gospodarji že zaradi tega počutijo še bolj na konju. Že po teh nekaj pogledih bo nedeljski dvoboj med Hermesom in Ljubljano po napetosti prav gotovo prekašal vse dosedanje tekme v okviru tega turnirja.

Drugi seniorski par v IV. kolu tega tekovanja tvorita ostala dva kandidata za vidnejsa mesta, in sicer Iztok in Mladika. Obe močviti sta se letošnjo jesen z velikim veseljem lotili posla na zelenem polju in zdaj bo prvič prišlo na vidno obe na delu pred resnejšo nalogo. Prav za prav se lahko pravi, da pojde v tej tekmi nad njima samima neposredno za oni dve točki, ki bosta odločilnega pomena pri zasedbi tretjega ali četrtega (ali celo drugega) mesta v zaključni oceni. Tudi prva tekma popoldanskega sporeda ima torej vse obsebeje dobrega srečanja, ki bi utegnili bolj kakor mnogo dosedanjih zadovoljiti gledalca.

V juniorskem delu tekovanja bodo to nedeljo na vrsti: Iztok in Vič. Zbajk in Hermes ter Mladika in Korotan. Favoriti v teh tekmah so po dosedanjih uspehih mladi igralci Viča in Mladike, pa tudi ml. Hermežani v tekmi z Zbajkom verjetno ne bodo zadeli na preveliko oviro za dosego popolne uspeha.

Tekme bodo donolne od 9. odn. popoldne od 14. dalje na stadionu Hermesa v Šiški. Popoldanski spored velja že v naprej za odpovedan, če bi v nedeljo popoldne deževalo.

Iz zboru nogometnih sodnikov. Za nedeljo 8. t. m. delegiram naslednje sodnike:

D. Goebeler: 4

Sestri in »on«

Roman

Izleinski parnik se je polagoma vračal z morja. Rutice so plapolale z ene palube proti drugi. Možu so legle sence na obraz, izginile so in se spet vrhile. Dekle je videlo, da mu nekaj ne da miru. »Kaj ti je, Tomček?« ga je vprašala.

»Vse in — nič!«

»To ni kar si bodi, če človek prav pogleda. Je mar kaj zastran starega strica? Tvojega prijatelja izza mladih let?«

»Oh, pusti ga že!«

»Tudi jaz tako mislim, pustiva ga rajši. Kam greva zdaj? V Trivoli?«

»Tam ni drugega kakor hrup in dirndaj.«

»Od kdaj spet to? Zabavno družino bi našla.«

»Da nama izprazni žepa, kakor snoči.«

»Koliko si pa izgubil pri igri? Tistih bore nekaj kron? Boš moral pač poskusiti kak triček, kakor na ladji.«

Zgrabil je za komolec in ga stisnil: »Nehaj mi s tem. Niti slišati ne maram.«

»Spotoma na ladji nisi bil tako izbirčen.«

»Na ladji sva bila med bedaki, je zagodrnjal kakor sam pri sebi. »Z njimi si lahko delal, kar te je bilo volja.«

za mladino: Iztok—Vič ob 9. g. Dorčec, Zbajk—Hermes ob 10. g. Safošnik, Mladika—Korotan (vse na igri. Hermesa) ob 11. g. Safošnik. Popoldne: Mladika—Iztok ob 13.45 g. Dolinar in Ljubljana—Hermes ob 15.30 g. Kos Hinko, rezerva g. Dolinar. — Povprečnik.

SD Iztok. Drevi ob 19. strogo obvezen članski sestanek igralcev I. moštva pri Lovšinu. Prosim, vsi in točno! — Načelnik.

Drobiž po svetu

Iz lahkotatelskega tabora

V Göteborgu so bili doseženi na zadnjem lahkotatelskem tekovanju nekateri izredno dobri rezultati: Hakanssen je skočil 7,36 m v daljino, B. Ericsson je vrgel klavdivo 52,82 m daleč, Sven Ericsson pa kopje 70,46 m daleč.

Na Margaretinem otoku v Budimpešti je priredil MAC svoj tradicionalni jesenski lahkotatelski miting. Hanhalmi je zmagal v teku na 100 m v času 11,1, na 200 m pa v času 23,1. V teku na 5000 m je bil prvi Nemeth v 15:00,8, na 1500 m pa član UTE Hires v 4:00,8.

Pri damah je zmagala gđ. Fekete v skoku v daljino s skokom 5,26 m; v teku na 200 m pa v času 26,7.

Pri tradicionalnem tekovanju »Taubenburge« v Monakovem je dosegla gđ. Mayerhofer skok do 5,65 m ter se s tem skokom uvrstila na sedmo mesto med najboljšimi nemškimi zastopnicami v tej disciplini. Zistil je zmagal pri moških v teku na 100 m v 11,4 in v skoku v daljino s skokom do 6,60 m.

Monakovski Post SG je priredil zaključno lahkotatelsko tekovanje. Sorazmerno najboljši uspehe so dosegli: Koppenwallner, ki je skočil v višino 186 cm ter s tem uspehom prišel na tretje mesto na letošnji tabeli nemških skakalcev. Prvi je Hermann Nackec iz Kiela s skokom 2,01 m, drugi pa Langholl s 188 cm. Koppenwallner je razen tega zasedel prvo mesto v skoku v daljino s skokom 6,31 m in v metu krogle z 12,31 m. Dober je bil mladinski tekmoalec Zehner iz Monakova v 23,6, na 3000 m pa Kahlert v 9:32,4.

Svedski plavalni rekordir Na plavalnem tekovanju v Stockholmu so bili doseženi nekateri odlični izidi. V plavanju na 100 m prosto je zmagal mladi Olle Johannsen v 1:12,5. Na isti progi je zmagal pri seniorjih Martin Luenden v 1:00,8. Vera Dahlberg je dosegla nov državni rekord v plavanju na 100 m prsno z 1:23,9; enako Eva Britt-Sörensen v 1:23,9 na 100 m hrbtno. Na 400 m prosto je zmagal Martin Luenden v 5:19,3, na 100 m hrbtno Luenden v 1:15,9, na 200 m prosto Wiren v 2:51,4.

V Budimpešti se je dobro uveljavil mladi plavalec Verenc Valent, ki je preplaval 200 m hrbtno v 2:38,8, kar je le malo slabše od državnega rekorda. Valent je še dijak in obeta že po naravi zelo lepo.

V Španiji Po poletnem odmoru se je v nedeljo pričelo tudi tekovanje za točke v Španiji. Klubi, ki so v spomladu tvorili vrh tablice med španskimi klubi, so takoj v prvem kolu novega tekovanja doživeli prve poraze. Prvak Španije FC Valencia je moral na lastnem igrišču z 1:1 prepustiti Sabadellu eno točko. Tudi srečanje Athletic Aviacion Madrid-Barcelona se je nehale remis. Pokalni prvak v zadnjih dveh letih Athletic Bilbao je izgubil na domačem igrišču s Castellonom z 1:3. Rezultati: Oviedo-Real Madrid 4:0, Sevilla-Granada 4:1.

Iz sodne kronike

Kmetje pred posebnim sodiščem

Posebno sodišče za zaščito javne varnosti, ki sodi ob sredah in petkih, razpravlja redno v dvorani št. 79. Zadnje čase je med obtoženci precej kmetov. Na zatožno klop jih privedejo razni večkrat iz nevednosti zakrivilni prestopki.

V sredo se je zagovarjal med drugimi A. D., posestnik iz ljubljanske okolice. Obtožnica mu je očitala, da ni prijavil krave, da ni oddajal v redu mleka, da ni prijavil dveh prašičkov in kokoši. Hudi očitki! Če bi se izkazali za resnične v vsem obsegu, bi bila kazen izdatna. A. D. je spravila na zatožno klop kontrolna komisija, ki po vseh vaseh pregleduje, kako kmetje izpolnjujejo predpise o prijavljanju živine in pridelka.

A. D. je vse očitke zavračal. Izpovedal je tako prepričljivo, da mu je bilo treba verjeti. Dne 16. maja je potoke rok za prijavo živine, dne 17. maja pa je moral oddati Prevodu kravo, ki je bila jalovka. Zato je ni vnesel v prijavi seznam. Ko je bil na Prevodu, so mu tamkaj dovoli lili mesec dni odloga za oddajo, da v tem času prišel za nekaj gnoja. Za gnoj je sedaj na kmetih trda in je treba takim prošnjam po možnosti ustreči. Kmalu zatem je prišla komisija in ugotovila, da krava ni prijavljena. Po poteku enega meseca pa je šla krava v klavnico pod nož.

Podoben je bilo s prašički. Kupil jih je novembra lani. Ker sta bila dva bolna in je menil, da mu bosta poginila, ju ni prijavil. Mleka res ni toliko oddajal, kolikor so mu predpisali. Dve kravi — med njimi že zgoraj omenjena jalovka — sta zelo slabo molzli. Druga je tella. Za kokoši obtoženec ni vedel povedati v obrambo drugega, kakor da je to skrb njegove žene, ne pa njegova.

Podoben so tudi zagovori drugih obtožencev. Povsod se nam odkrivajo kmetovalne skrbi in težave. Ob vsakdanjem delu včasih pri najboljši volji in poštenju ne more ugoditi vsem predpisom, ki čisto zve zanje prepozno. Oproščen je bil posestnik S. M., ki je bil obtožen, da je prodal nekemu črnoborizanec okoli 100 kg težkega prašiča. Obtoženec se je branil, da črnoborizanec osebno ni poznal. Prašiča je prodal za pleme in ga je v redu na občini odjavil. Kaj je potem kupec z njim napravil, ni vedel. Soobtožen je bil tudi kupec, za katerega je obtožnica trdila, da je obrtni črnoborizanec. Kot prevoznik je redno vozil preko bloka. Ob neki priložnosti so mu na viškem bloku pregledali avto nekoliko natančneje in odkrili velik skrit predal. Ko so ga odprli, so našli v njem veliko zalogo najboljšega mesa. Meč je stlačil v predal tele in dva prašiča. Med temi je bil tudi prašič, ki ga je prodal posestnik S. M. Prevozniku so meso in avto zaplenili, vendar mu je bil avto kasneje vrnjen. Pred sodiščem je včeraj dobil dodatno »nagrado«. Obsojen je bil na 8 mesecev zapora in 2000 lir denarne kazni. Kmet S. M. je bil oproščen.

KINO MATICA Telefon 22-41
Film iz kolonijalnega življenja
Kongo ekspres
Willy Birgel, Marianne Hoppe, René Deltgen
Predstave ob 16. in 19. uri

KINO SLOGA Tel. 27-30
Zabavna komedija po Schneider-Förstlovemu romanu »Poletna opojnost«
ZAKAJ LAZES ELIZABETA?
Carola Höhn, Paul Richter
Predstave ob 16. in 19. uri

KINO UNION Telefon 22-21
Iz dunajskega predpustnega vrvenja
PLES V OPERI
Paul Hörbiger, Marie Harell, Heil Finkenzeller, Hans Moser, Theo Lingen
Predstave ob 16. in 19.15 uri

+
Za vedno nas je zapustila naša draga mama, stara mama, tašča, sestra in teta, gospa

Franciška Kvas
roj. SLIBAR

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek 6. oktobra 1944 ob 14. uri z 2al, iz kapelice sv. Petra, na pokopališče k Sv. Križu.

Zaljubljeni rodbini: KVAS
in PERHAJ ter ostalo sorodstvo

zgrabilo tudi njega, stara igralska strast se je spet oglasila, toda izgubljal je, niti enkrat ni dobil.

»Nesreča v igri, sreča v ljubezni!« je še enkrat rekla Lilo — in potem: »Misli na bogato nevesto! On pa jo je kratko odtrdil in se odločno uprl, ko je hotela še ostati.«

»Res se mi zdi, da postajate pustež, Tomček.« je reklo dekle, »tisti stari profesor prejte te je okužil. Pripravi si jutri boljše voljo za najino vožnjo v Helsingöhr.«

»Bojšo voljo!« je srdito ponavljal sam pri sebi, ko je stopal proti svoji gostilni. »Esperanza« je bila v pristaniški četrti, zelo preprosto prenočišče, namenjeno gostom, ki niso imeli mnogo denarja. Ko se je vzpenjal po umazanih stopnicah, ga je silil porogljiv smeh. Esperanza pomeni upanje. Saj menda še nisem na koncu? Kdo ve, dragi gospod profesor! Nemara ste mi baš vi pokazali pot! Bogato na se oženem? Morda imam prav, Lilo. Bogme treba bi bilo, kajti sicer —

Pol milijona, da sem prinesel? Ne, v laponskih satorih sicer ni bilo moči nič potrositi, a kaj kadar te je zaneslo v mesto na izlet? Göteborgov? se nikjer ne manjka. Igralnica tudi ne, žensk, vina in kart je posod na prebitek. Tomež Malten je zmerom natelet nanje, že tisti čas. Pa to — tisti čas, je bilo boljše pustiti pri miru.

Ali — je bilo mar vendarle vredno, da

KOMISIJSKA TRGOVINA
HINKO PRIVŠEK
SE JE PRESELILA
V GRADISČE STEVILKA 7
NASPROTI DRAMSKEGA GLEDALIŠČA

Mali oglasi

OPOZARJAMO
naše cenjene oglaševalce, da bo oglasni oddelek »Jutra« sprejemal naročila za male oglase, ki naj bodo natisnjeni v »Jutra« še isti dan zvečer. VSAK DAN SAMO DO 11.30, OB SOBOTAH PA DO 11. URE.

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

Službo isče
POSTREZNICA
Isče delo za trikrat tedensko popoldne blizu Bleiweisove ceste. Ljubljana, 26136-1

PRODAM
nekaj metrov flanelo, 2.50 m široka, na damski plašč. Naslov v ogl. odd. Jutra. 26249-6

DAMSKO KOLO
štrpčno za 4350 lir ter star moški sv. hubertov plašč. prodam. Krakovski nasip 26. pritičje, levo odd. Jutra. 26251-6

PRODAM
črna suknišča in modre hlače, popolnoma nove, prvotno plačo. — po ugodni ceni. Lombar, — krojaštvo. Gosposvetska 12. 26269-6

PRIMERNO DAMSKO
za gospodo, prodam. Na slovo v ogl. odd. Jutra. 26265-6

LEP PULOVER
moški iz čiste volne, in modro umazano damsko torbico, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 26266-6

KRASNO OBLEKO
rjava, volnena, za vitko damo skoraj novo, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 26267-6

GOJZERICE
št. 34 in otroške št. 24. prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 26268-6

KOVASKO ORODJE
kompletno, prodam. Po laze se v soboto Japljeva ul. 3. pri Sotler. 26285-6

16 m PLANELE
enobarvne, svetlozeleno za perilo, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 26275-6

PRALNO PLAGO
črna, za moške, rjava in rjava kotenino, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 26276-6

PRODAM
kompletno, novo, solidno izdelano kuhinjsko orodje, Na oled pri g. Pirš kolostrova, Jernič, levo avtorisje, Karlova — Trnava ulica. 26288-6

PRODAM
12 kvadratov boka, rjava, prvotnega, Na oled pri g. Pirš kolostrova, Jernič, levo avtorisje, Karlova — Trnava ulica. 26291-6

5 m FLANELE
bele, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 26277-6